

وتەي ناوداران

مشق اقرأ الثقافة

www.igra.ahlamontada.com

محمد (د)

امام عهلى

سوقرات

نيچه

ديل كارنگى

شكسپير

البير كامو

ژان ژاك روسو

نهرستو

ناپليون

جبران خليل جبران

چاپى شه شه م

2013

تاماده كردنى:

هاوار عبدالرحمن بازيان

وتھی ناوداران

نامادہ کردن و وەرگێرانی: هاوار بازیان

چاپی پێنجەم

2012

لەبلا و کراوە کانی خانەى چاپ و بەخشی رێنما

ژێڤر ٢٧

سەڵامەتییە

وتەى ناوداران

نامادەمکردن و وەرگێڕانى: هاوار بازىيان

• نەخشەسازى ناووه: جەمال لەتيف

• دیزاينى بەرگ: فواد كەولوسى

• تيراژ: 1000

• نۆبەتى چاپ: چاپى پينجەم

• سالى چاپ: 2012

• شوێنى چاپ: چاپخانهى كەنج

ژمارە سەباردنەى: "59"ى سالى "2005"ى وەزارەتى رۆشنەبرى پێشراوە.

نابەشەن

سەڵمانى — بازارى سەڵمانى — بەرامبەر بازارى خەفاف.

ژمارەى مۆبايل: "07701574293" "07501191847"

پېشەكېيەك بۇ چاپى نوئى:

پېشوازيكرىنى بەرچاۋ لەۋ كۆكرالوھى "وتەى ناوداران" كە يەكەم چاپى لە ھاۋىنى سالى 2005 بوو، ۋاى كىر كىرگىنى بىر بەرھەمە بىدەينەۋە و پېداچوونەۋە يەككى ۋىرەتەر بە رېنۇس و زمانەۋانىيەكەيدا بىكرىتەۋە و دىسان بىكرىتەۋە بەرچاۋى خويىنەر.

گىرگىنى ئەۋ بەرھەمە لەۋەدايە، رېگەى خويىنەرى بۇ ۋەرگىرتى مەبەستى سەرەكى لە خويىندەۋەى كىتېب كورت كىرۋەتەۋە، بۇ نەۋنە، نوۋسەرىكى ناودار كە لە چەند تويى كىتېب و ھەزاران ۋەشەدا مەبەستىكى لە شانە تا لە مېشكى خويىنەردا بارگەى بخا، لېرەدا لە يەك رستەدا بۇى پوخت و كورت كراۋەتەۋە.

خويىنەرى كورد رۇژانە چەندان دەقى دور و درىژى بەرچاۋ دەكەۋى كە نۆربەيان بەسۋىدەن، بەلام بەھۋى كەمىي كات و رۇرجار لاۋازبۋىنى خەزى خويىندەۋە، ۋا دەكا خويىنەر زياتر بەۋاى كوروتەيەكى پوخت لە مەبەستى سەرەكى نوۋسىنەكەدا بگەپى، بۇيە ئىستە مانىشتى ھەۋالەكان لە رۇژنامە، كۆۋار و تەلەفۇنەكانەۋە لاي ھەموو خويىنەرىك گىرگىنى پى دەۋى، چۈنكە كورە و ئەگەر بە پىرۇفېشنالى نوۋسراپى زياتر لە 70% نى ناۋەپۇكى روۋدالەكەى لەخۇ گرتۋە.

.....وتەى ناوداران.....

ئەم كىتەپەش، مائىشەتتى نووسراۋەى زۆرىەى ئەو نووسەرەنەىە كە لە دىنەى نووسىن و خويىندەنەۋەدا بە بىنەۋەى پەرۋەردەى ھەزرى و كۆمەلەىەتەى گىشتەگىرى ھەمۇ جىھان دىنە ناسىن.

بە ھەۋەىەى سەۋدەخەش بى

ھەۋە بازىيان

كانوونى ھەۋەم/يەنەىەرى 2012

1. بۇ مەۋقە بىۋەتەن، زەۋى بەقەرا خۇى تەسكە.

"تۆلىستۈى"

2. ئەگەر مەزكۇننىيەكت بۇ كەسپك پىيە، پەلە بگە لە گەياندنى.

"مۇرىاك"

3. باشتىن بەرنامەدارىشتىن بۇ داھاتوو، سودو ۋەرگىرتنى دروستە لە
كات.

"ئالبر كامۇ"

4. مەۋقە تىر ۋەتەۋ، كەسپكە ژيانى خۇى بە دەستى خۇى
دروست بكات.

"ئارتۈر شۋېنھاۋەر"

5. ئازادىي بىرگىردنەۋە، پىنۋوس ۋەمان ... دەپىتە ھۈى
ئاۋەدانىي ۋلات.

"عەلى ئەگەر دىخودا"

.....وتەي ئاوداران.....

6. وتوۋىژى خۇت ھاوپىيانه دەست پى بگە .

"ئىعام ەملى د.خ"

7. جوانترىن شىعر لە سەرانسەرى جىھاندا، لايەلايەى دايكانە .

"لامارتىن"

8. ئىمان، دان بەخۇداگرتن و لىيىورەنە .

"مەممەد د.خ"

9. كەسىك كە بەختەوەر نەبى، تالوانبارە .

"ئەپىگتاۋوس"

10. ئەومرۇفە زانائترە، كە دەزانى ئەقلى كەمترە .

"سوقرات"

11. بە خۇپراگرى، دەتوانى بەھەموو شتىك بگەيت .

"ژان دولافۇنتىن"

12. مرۇف خۇى داھىنەرى چارەنووسى خۇيەتى .

"زەردەشت"

..... وټلې ناوداران .....

13. نه گړ نه توانين به نازادي بڙين، باشر وايه به باوه شټکي کراوه
پيشوازي له مهرگ بکهين.

"مهاتما گاندي"

14. نازادي، مافه و ده بې وهر بگيرې و دياربي نيه تا پيشکيش
بکړې.

"رحمت نژاد"

15. نيراده باشرين رټنوئيني سرووште.

"ساموئل لسمائيز"

16. به بېووني نيراده ي به ميژ، ده بيته خاوه ني همور شټک.

"کوټه"

17. قه باره ي دنياي هرکس، به راده ي گوره يي بيرکړنه وه ي
خويه تي.

"محمد حجازي"

18. بې هيوايي واته خوش نه ويستني خوت و به س.

"سپرون"

.....وتەى ناۋداران.....

19. دۆڭمەكانت خۇش بولۇ.

"عيسا د.خ"

20. بەفېرۇدانى كات، خۇكۇشتى راستەقىنەيە.

"يۈنگ"

21. بىر لە ژيان بگەنەۋە، بەلام خەمى بۇ مەخۇن.

"دىل كارىكى"

22. ھاپىكانم دارايى و سامانى منن.

"شكسپير"

23. پىكەنن، باشتىن چەكى شەپە لە دژى ژيان.

"ئاناتۇل فرانس"

24. پياۋى زانا كەسپكە ھەمىشە خەزى لە فېرېۋونە.

"ژان ژاك روسۇ"

25. ئاسمانى بى ھەۋرەك دەريايى بى ئاۋ و دارستانى بى دارە.

"لابرۇير"

26. داهاتوو هه مان هيوايه.

"ئيسپنوزا"

27. خاوه ناني ره وشت و كرده ي پاك، رۇحى كۆمه لگه ي خويانن.

"نهرسون"

28. گه فين و خوشه ويستى، به هيزترين دهرمانن.

"نائۆمى جود"

29. ويستن، هه مان توانينه.

"ئيرانى"

30. راستگويى باشترين سياسته.

"ا"

31. بهرده وام له دواى فيربوون به.

"جاكسون براون"

32. نه قل شتيكه و قوتابخانه شتيكى تر كه زقر جياوانن.

"ئيرانى"

33. پشیلہ نہ گھر کو پیریش بی، ہر بہ دواۓ مشکدا دہکے وی۔

"عہرہ بی"

34. بہ ردی گہرہ بہ مانای نہ ہاویژتنہ۔

"ئیرانی"

35. تہو کہ سہی قاجی ہہیہ و لہ سہر پی سوال دہکا، پیہہ کانی لی

زیادہ۔

"عہرہ بی"

36. بؤ تہوہی بتوانین، دہبی بزنانین و بؤ تہوہی بزنانین دہبی

بخوینین، کہ واتہ با بخوینین تا بتوانین۔

"۱"

37. بؤ مروئی نازا، خویشی و ناخوشیہ کانی ژیان دہستی راست و

چہ پی لہ شن کہ سوود لہ ہر دہوکیان و ہر دہگری۔

"۱"

38. ہرچی زیاتر بیر لہ رابردو بکہینہ وہ، داہاتوویہ کی ہاشترمان

دہبی۔

"۱"

39. کهس له بیدهنگی په شیمان نه بوو ته وه، به لام زږون نه وانه ی له زږد بله یی توووشی په شیمانی هاتون.

”

40. بەدەستەيتاننى ھەر جۆرە پلەيەكى بەرز، بەيى يەك لەم 3 شتاتە نايەتەدى، ھەلەدانى زۆر و بى وچان، لەناوچوونى مال و ژيان و ئاوارە بوون و دوورە ولاتى.

“I”

41. بۇ گرتىبەرى رىگەي ھەزار كىلومەتىرش، ھەر پىئوستىت سەھەنگاۋى بەكەمە.

"

42. نه وهی نازار نه بیینی، نه سته مه ناره زووه گانی بیینی.

"

43. کاتیک له دایک ده‌بی، هه‌موو پیده‌کهن و تهنیا تۆی که ده‌گری، ناگه‌داره له دنیادا جۆزیک بژی که کاتیک رویشتی، هه‌موو بگرین و تهنیا تۆبی که پیده‌کهنی.

"I"

..... دوتې ناوداران .....

44. مړوفی زانا و ژیر به دواى شتیځدا ناگه پې که ده ست ناکه وې.

"۱"

45. ته مبه لې، کللی ده رگه ی سوالکه ریبه.

"۱"

46. به نه رمی و له سه رخوی، سه رکه وتن خیراتر و به هیژتره.

"۱"

47. زمانى سوور، سه ری سه وز به با ده دات.

"۱"

48. سه رکه وتن، ناویکه له جامیكى كونه وه ده پڅې، ده بی به هه ول و
كوشش رایبگیرین.

"۱"

49. سکی برسی نیمانی نیته.

"۱"

50. نه وه ی پیبکه نې، دنیا پی پی پیده كنه ی و نه وه ی بگری، نه وه
ته نیا هه ر خویه تی که ده گری.

"۱"

.....ۋەتەن ئاۋداران.....

51. ھەر ئىشەنچىگە ئىرادە بىلەن، ھەنگاۋىكى
گەرەمان بۇ بەدەستەننى ھاۋىشتىرە.

"سى فۇستەر"

52. شادىن بە سەركەۋەتنى خەلگەننى تر، چۈنكى سەركەۋەتنى بەشى
ھەمۈكەس ھەيە.

"لوئىس ھېمى"

53. گەرەتەن جىياۋزىنى نىۋان مۇۋە و ئازەل تەننى تىگەشتىن و
ئەقلى نىيە ، بىرگە خواستى بىرپارە.

"زان ۋاك رۇسۇ"

54. ھېچ شەيگە باش يان خىراپ نىيە، تەننى ھېزى بىرگەنەۋەمانە
جۇزى باشى يان خىراپى دىرۇست دەكات.

"شكسپىر"

55. تاكى رىگە پەيداگەننى ھاۋى ئىشەنچىگە، سەرەتا خۇمان
دۇستايەتنى دەرپىرپىن.

"ئامرسۇن"

.....وتەي ناوداران.....

56. نەيتىي سەرکەوتن لە خۆپاگریداىە.

"دیزرادنىل"

57. پشودریژی و ئومید، 2 ھۆی سەرەکین لە سەرکەوتن.

"ئەسکەندەر دۆما"

58. ئەو سەرکەوتنەنەى مۆؤف بەدەستى ھىنانون، بەگشتى بەرھەمى

پشودریژی و دان بەخۆداگرتن بوونە.

"شگسپیر"

59. ئەگەر لە یەكەم ھەنگاودا بى دژواری سەرکەوتوو بین، ئیتەر

ھەول و کۆشش ھىچ واتایەكى نابى.

"مەترینگ"

60. لىبوردەى، کلىلى شادی و بەختەوهرییه.

"جیمبالسكى"

61. بگەرێن تا بدۆزنەو، ئەو شتانەى بەدوایاندا ناگەرێن، ھەروا

بە نەدۆزراوھى دەمێننەو.

"سوفکل"

.....وتنى ئاۋۇزى.....

62. بى ئۆقرەيى، كۆسپىكى گەۋرەي بەردەم رىگەي سەرکەۋتنە.
"ئاپلىۋن"

63. مەن ھەموو سەرکەۋتنەكانم قەرزدارى ئەۋ ئومىدانەم كە لە
قۇناغى لاۋىتىدا لە دۇلدا چاندېۋومەن.
"ئاپلىۋن"

64. بەختەۋەرى لەۋەدايە مۇۋە بزانى چى دەۋى و بەدل و بەگيان
چاۋى لە ئارەزوۋەكانى بى.
"مارىر"

65. راشكاۋى و رۇدېۋون لە كاردە، باشتەر لە ئامانجەكان نىزىكمان
دەكاتەۋە.
"شىلر"

66. رەمز و كلىلى سەرکەۋتنەكان، تەنيا ويست و ئىرادەيە.
"رۇبىستۇن"

67. ھېچ رۇزىكمان لە ئەمۇز بەنرختر و مەزنىتر نىيە.
"كوتە"

68. خۇشەويستى مېۋەى ھەموو ۋەزىكە ولە بەردەستى
ھەموۋاندایە .

"دایكە تریزا"

69. لە رەۋتى پېچەۋانە مەترسە، بالۆن تا رووبەپوۋى باھۆزى
پېچەۋانە نەبېتەۋە، بەرەۋ بەرزى نارۋات.

"چرچیل"

70. ئەگەر دەتەۋى خۇشيان بوۋى، خۇشت بوۋىن و خۇشەويست بە .
"فرانكلین"

71. بە پېيەكانى خۇم ھىندە دەپۇم تا ئەۋتۇكانم شل دەبن .
"ژاندارگ"

72. ئەگەر بەردەۋام خەرىكى بېستىنى رەخنە و قسەى بىئ سوۋدى
خەلك بىم، كاتىك بۇ كارەكانى خۇم نامىنى .

"لېنگۋىن"

73. زانست و ناسىن ، 2 يارى بەۋەفای ژيانن كە ھەرگىز ناراستىيان
لىئ نابىنى .

"جېران خېلىل جېران"

74. زه رده خه نه جوانترین نارایشی رووخساره.

"جبران خلیل جبران"

75. چاودیری دوژمن بکه، ته نانه ت نه گهر نه و دوژمنه مشکیش بیت.

"۲"

76. زرداری نه گهریش سر بکه وی، ته مهنی کورته.

"نه اهام لینگولن"

77. هستی نیشتمانپه روهی و نازاد یخواری له دلی هه موو کوردیکدا

جیگیر بووه و دهستی لی هه لئاگیری.

"پیشهوا قازی"

78. ئاکه که نهینه یه که نه رخه به دوا که پانیدا هه بی، نه وه ئامانجه.

"دویی ستونی"

79. بۆ هه کاریک یه که مه رجی بنه پته هه یه، بوونی ئیراده ی

به هیز، نه گینا پتویست به هیچ مه رجیکی تر ناکا.

"لینگولن"

.....وتەي ئاۋداران.....

80. گرفته كان وەك موعجيزە بچووكە كان سەير بکە، لە گەل خۆياندا زانست و گۆرپانکاری بە دیاری دینن.

"لیو بوسگالیا"

81. زیان بە پێی ترسئۆکی و نازایەتیی مۆف، تەنگەبەر و بەرفەرەوان دیتە بەرچاو.

"فاینس نین"

82. پینووس کاریگەرترین چەکە.

"یتھوفن"

83. دنیا ئەوەندە پڕ لە فرەوانییە کە چارەبەکتان نییە جگە لە شادیکردن.

"رابرت لوئیس"

84. لە تاریکیدایە کە چاو دەست بە بینین دەکا و نرخێ چاو دەردەکەوێ.

"ئیدوور رودکی"

85. لە هەموو رۆژێکدا بە دەوای ئیرادەی خواوە بن.

"کارل گوستاف"

.....وتەى ناودار.....

86. ژيانى راستە قىنە كاتىكە كە گۇرپانكارىيەكى بچوك روو دەدات.
"تولستۆي"

87. پەرە مانگ ھەلکشى، نەگەر رىگە كەشت ھەلە بى ئەو دەبىتە
ھاونشىنى نەستىرە بەرزەكان.

"براون"

88. ئەو ھى كەسانى تر دەناسى زانا و ژىرە، بەلام ئەو ھى خۆى
دەناسى بە دل و ئەقل و رىايە.

"لائوتسە"

89. كرۇف تا ئەو كاتەى لە جىھانى شتە ناسراوہ كانەوہ بەرەو
جىھانى شتە نە ناسراوہ كان ھەنگاۋ نەنى و خۆى بەرپرس نە زانى،
فەيرى ھىچ شتەك نابى.

"كلود برنارد"

90. بىر و خەيال ئەو توانايە بە مروف دەبەخشى تا خۆى لە شوين و
كاتى ئىستەى بخاتە دەرەوہ و ھەموو سنوورەك بشكىنى و بەخواستى
خۆى ھەموو شتەك ببىنى.

"چارلز فيلمور"

.....وتەنى ئاۋداران.....

91. سكاللاكردن نەرىتتەكە و دەبى شتەك بىكرتە شوپىگرەوھى.

"سۆزان جۆش"

92. تەنىا يەك دەسەلات ھەيە كە بەردەوامە و نايەتە وەستان،

نەویش دەسەلاتى خوايە.

"فلورانسى شىن"

93. سوپاس و ستايشكردن دەرگەكان دەكەنەو، چونكە ئومىد و

چاۋەپوانى بەردەوام سەرگەوتەون.

"فلورانسى شىن"

94. تەنىا مەۋفى گەشەينە كە تواناى خۆسازدانى بۇ داھاتو ھەيە.

"ماريانا ئاشترفىر"

95. داھىنان تەنىا بەرجەستەبوونى شتەكە كە لە پىشتەردا ھەبوو.

"شرىمان"

96. نەبوونى بوپىرى بۇ سەختبوونى كاروبارەكان ناگەپتەو، ئىمەين

بوپرىمان نىيە و كارەكان سەخت دەيىن.

"سنگا"

97. ئاۋاتەخۋازى ئىۋە مەبە بېيتە شىتىكى جىيا لەۋەى ئىستەى

ھەى، بگرە ھەول بده لە لووتكەى ئىستەتدەبى.

"سىلر"

98. قىزىن لەگەل بىدەنگىى دەرووندا پىۋەندىتان ھەبى تا لە ھەموو مەبەستەكانى دەرووبەرتان بگەن.

"ئىليزابىت كويلر"

99. كالا مەكە، ھەلمەچوو ھەول بده لە شتەكان بگەى.

"بارۋلە ئەسپىنۋا"

100. لە تىۋىكى پىكەنىن دايە كە بوونەۋەران بە پانتايىيەكى بەرفرەۋان دەگۈپىن.

"جىن ھۋستىن"

101. بچىتە ھەركۈى ۋ ھەركەس بېيىنى، ھەمان ئىۋ خۇشەۋىستىيە بەدى دەكەيت كە چاۋەپىتە.

"لۋىس ھىى"

102. يەككەلە تايىبەتمەندىيەكانى خۇ خۇشۋىستىن ئەۋەيە ھەستى چاك بوون لە دەروونتدا سەر ھەلدەدا.

"دىل كارنگى"

.....وتەى ناوداران.....
 103. نىشانە و ھىماي مەۋلى راستەقىنە ئەۋەپە نامادەي
 خۇبەخشىن بى.

"ۋىلىس ۋانى"

104. ئامانجەكانت دەبى لەسەر راستى بنىات بنىي.
 "ئامرسۇن"

105. پەختەۋەرى تەنیا ئەۋەپە كە بتوانى ژيانت بە ھەز و دلخۋازىي
 خوت بەرىتە سەر.

"مۆرلى"

106. ئەۋانەي خۆر دەبەخشىنە ژيانى كەسانى تر، ناتوانن خۇيان لە
 تىشكى ھەتاۋە كە بېبەش بىن.

"جىمىس بارى"

107. پىر بەھاترىن و جوانترىنەكانى جىبھان، نابىرىن، بەردەست نىن
 و نايەتە دەستنىشانكردن، بگرە تەنیا دەبى لەدلدا ھەستىيان پى
 بگەي.

"ھلن كلىر"

.....وتەي ئاوداران

108. مۇڧى خەياللى مەمىشە بە ئومىدى ژىانى رۇڭى دواترى دەڭى.

"دىل كارىڭى"

109. گەورەمى و بلىمەتلى مۇڧ، لە گەورەمى و بلىمەتلى خەيال و تىپوانىنە كانىدايە.

"سىئى فائىن"

110. ئەگەر چاۋ لە ھەتاۋ بېرى ، ناتۋانى سىبەر بېينى و تەنبا رۇڭ و رووناكىيە لە بەرچاۋتە.

"ھلن كىر"

•

111. پىم دەلئىن ئەگەر مۇڧىكى دىلت بېينى خەۋتوۋە، لە خەۋى مەكە بەلگۈ خەۋن بە ئازادىيەۋە بېينى، بەلام من دەلئىم ئەگەر مۇڧىكى دىلم بېينى خەۋتوۋە، بە ئاگەى دىنم و باسى ئازادى بۇ دەكەم.

"ئابراھام لىنگۈلن"

112. بېۋا بکە بەۋەى كە خۆت مۇڧىكى خاۋەن بېۋاى.

"۱"

•

.....

113. نه گهر به نیلیجی له دایک بووی و نه بویت به قاره مانې
جیهان، دیسان هر هاله و سوچی خوته.

"؟"

114. تا زیندوم ساتیک نارام نابم، پشووه رگرتن و مردن لای هیچ
جیاوازیان نییه.

"نابلون"

115. ژیان به بی کارکردن، مردنی پیش وخته یه.

"کوته"

116. هه موو نووسینیك سووډبه خشه، جگه له و نووسینه ی تایبته
به بیزارکردن ده نووسری.

"فولتیر"

117. ده بی بژیت بۆ نووسین نه ك بنووسی بۆ ژیان.

"ئول رنارت"

118. ده بی له راویژکاریدا بۆ کاریک، وردبین و نارام بیت و له
راپه پاندنیدا راشکاو و روو پاست.

"نابلون"

.....وتەى ناوداران.....

119. لە جياتى رەخنەگرتن و سەرکۆنەکردن، چارەسەرێك
بدۆزەوه.

"هنرى فۆرد"

120. خراپترین خەمەكان، گومان و دوو دڵییه.

"ئەلكساندر دۇما"

121. زەوى، كارنامەى خەيال و گەنجینهى ئەقل و دەفتەرى
تۆمارکردنى وێژدان و كوكاى هزد و بیره.

"بازىل"

122. زەوى، ئەو گەنجینهیه كە دەبى سەومايهى لەسەر دابنێين و
ئەو یارمەتییەى پێویستیمانە لێى وەرگیرین.

"دوو"

123. ئاگردانەكە بۆ دوژمن هێندە گەرم مەكە، كە تۆش هەم
بسووتێنى.

"شكسپیر"

124. لێبوردن لە هەلەكان، تۆلەسەندنەوهیهكى نەرمە.

"دیل كارنگى"

.....وتەى ناوداران .....ر

125. ھەركەس لىيۈوردەيى زياترە، دەۋلەمەندترە.

"ئۇدۇ سىون"

126. لەناو دلى خۇتدا بنووسە، ھەموو رۇڭىك باشترین و خۇشتىن

رۇڭى سائە.

"ئامرسۇن"

127. بويۇر و نەترس ئەو كەسەيە ترس بناسى، بەلام خۇى بەسەردا

زال بكا.

"نېچە"

128. لە ھەر شوئىنك بىت و بەھەرچى لەبەر دەستقدا ھەيە، كار

بکە.

"رۇڭىلت"

129. ئارامىي دەروون و راستەقىنە لەۋەدايە كە موزىكزەن ئاھەنگى

جوان ساز بكا، نىگاركىش وئىناى سرونشت بكىشى و شاعىر شىعەرى

جوانپەرستى بھۆنىتەۋە.

"ئەبراھام مەزلو"

130. خەم مەرگى رۇخە و شادى ژيانىتى.

"قىنە"

131. رۆڭگار ئۆز مېھرەبانه بۆكەسىڭ كە بزانى كاتى خۆى چۆن و
بەچى تىپەر دىكات.

"ئۆرد نەفىورى"

132. گەۋدەترىن ھونەرى ژيان، سىۋود ۋەرگرتنە لە دەرفەتە
لەبارەكانى ژيان كە بەسەرماندا تىپەر دىبىن.

"سالوئىل"

133. ژيان، بەدىيەتتەن بەرھەمى نەمرە.

"قىنە"

134. لە دۆرە بلى و ھەموو شىڭ لە كۆشەنىگاي بەرامبەرەكەتەۋە
بېۋانە.

"دىل كارىگى"

135. كەم زانەن و ئۆزگۈتەن ۋەك نەبۈنى و ئۆز خەرچ كۈرەنە.

"ئەپلىۋىن"

136. بەختەۋەرى خىزانى، دىرئخايەنترىن، پتەۋترىن و شىرىنترىن
بەختەۋەرىيە.

"كولتير"

.....وتەي ناوداران.....

137. بىر ورا گۆپىنەو، ھەمىشە لە كىشانى شمشىر و شەپكردن
باشترە.

"ناپليون"

138. دەمەوى دەستەويەخەي چارەنوس بىم و ھاوار بكم كه نو
ناتوانى سەرى من بەرامبەر ژياندا بچەمىنى.

"بەوفن"

139. تەنيا بىدەنگىيە كه من بە زانين دەگەيەنى.

"راما كرىشا"

140. لەگەل خەلكى تردا پى بكمەنە، نەك ئەوەي پىيان پى
بكمەنى.

"دیل کارنگی"

141. زەردەخەنە، دوزمن دەكات بە دوست.

"جۆرج نیکۆلا"

142. درەوشاوەترین تاج كه خەلك دەبخەنە سەریان لە ناو ئاگرى
كوورەكاندا دروست كراوە.

"چارلى چاپلین"

.....وتەى ئاوداران.....

143. ھەلە كىرىكى ئاسايىيە، بەلام دووبارە كىرىنە ھەى ھەمان
ھەلە نەزانييە ھە.

"ئەناتول فرانس"

144. كۆپىنى فرمىسكى خەلگ بۆ شادى، باشتىن بەختە ھەرييە.
"بودا"

145. بەختە ھەرى ھەك تۆپى يارى تۆپى پىۋايە، كاتىك لىمان
دوورە بە دوايدا وىلىن، كاتىكىش پىۋى دەگەن شەقىكى تىۋ
ھەلدە دەين، دواتر گەلى دەگەن لە ھەى بۆچى ناگەينە بەختە ھەرى.
"شاتوبريان"

146. ئاۋى بەخت و چانس لە و شتانه دەنپىن سنوورمان بۆ دىارى
دەگەن و رىگە نادەن بە دلى خۇمان بژىن.

"ئامرسۇن"

147. بەختە ھەرتىن مۇۋ، ئەۋكەسەيە نىازى بەختە ھەركىرنى
كەسىكى تى لە دلدايە.

"لادۋ شفۇگۇ"

.....وتەى ناوداران.....

148. ھەلگەن مەھكەمەسى بىلەن مەھكەمە، زۆر دىئارترە لەۋەى
ھەرداز و نىشۋەكانى رۆزگار تىپەپكەى.

"ناپليون"

149. زەردەخەنە تەنیا ساتىك بەردەوامە، بەلام يادەكەى بە
درىزايى ھەموو تەمەن دەمىنىتەۋە.

"۲"

150. پىشتەر خۆت بۇ گورزى رۆزگار ئامادە بىكە، تا بە سوۋكى
ھەست بە نازارەكانى ئەۋلىدانە بىكەى.

"دىۋىن"

151. دەگمەن ئەۋلىدانەى كە نىرخيان لە بەھاي بىدەنگى زياترە.

"ھىترى دۆمۈنتىر"

152. ئەۋلىدانەى ھەمىشە دودول و پاراپىن و ناتوانن بىرپار بىدەن،
ھەرگىز بەختەۋەر نابن.

"ناپليون"

.....وتەى ئاوداران.....

153. ھەرگىز بىر لە رابردۇى خۆم ئاكامەو، مەگەر بىمەوئ
ئەنجامىكى لىۋەرگرم.

"نەھرو"

154. ئەوانەى ھەست بە راستى دەكەن و ئەوانەى راستىيان خۆش
دەوئ، ئۆز لىك جىياوان.

"كونفۇسىۋس"

155. تووپەبوون، تۆلەكردنەوەى ھەلەكانى خەلكى ترە لە خۆت.
"فولتېر پۆپ"

156. كارەسات لە كەوتندا نىيە، بەلكو كارەسات ئەوئە تىواناى
دووبارە ھەستانەوت نەبى.

"لىمباردى"

157. ئۆز خەم دەخوارد لەوئەى بۆچى پىئالوم نىيە، تا ئەوكتەى
كەسىكم بىنى كە ھەر قاچ و پىئە نەبو.

"دىل كارنگى"

.....وتەى ناوداران.....

158. مانگ ھەمىشە ئارەزووى گەرمىي رۇژى ھەيە و خۇریش
بەدوای تاریکی مانگەشەودا ویتە.

"ھافمن"

159. ئەگەر بیدەنگ بى و خەلکى تر وەقسەت بېتن باشترە لەوھى
لە کاتى قسەکردندا بیدەنگت بکەن.

"سوقرات"

160. ئەگەر نیازى زالبوونت بەسەر دنیادا ھەيە، سەرەتا ئەقل و
زانایی بەسەر خۆتدا زال بکە.

"تولستۆي"

161. مەرۆفى لىزان لە چاوەپوانى دەرفەتیکى لەبارى ژياندا
ناوەستى، بگرە خۆى دەرفەت دەخولقینى.

"فرانسى بیکەن"

162. ژيان بى گالتەکردن واتەى نىيە، دەبى بتوانى بەخۆت پى
بکەنى، ئەگینا تووشى رەنج و ئەستەمى دەبى.

"دراکمن"

.....وتەي ناوداران.....

163. بەختەوهرى لەوهدايە بتوانى بە دلّ و حەزى خۆت ژيان
بەريته سەر.

"گريستۆفەر مورلى"

164. تيّكۆشان هەرچەندەش سەخت بوو، تۆ بەردەوام بە، دور
نييه تەنيا هەنگاويك له قەلاى سەركەوتن دور بى.

"ديناويست ليك"

165. هەميشە ئەو خوشييانەى بژميرن كە دەستان كەوتووه، نەك
ئەوانەى هيشتا لايان دورن.

"ديل كارنگى"

166. ئەگەر ليمۆيه كى ترشت له دەستدایە، خواردنەوهره كى شيرينى
لئى دروست بكە.

"ديل كارنگى"

167. تيّكەلّ بە كەسانێك مەبە كە ناتوانن نهيئييه كاني خويان
بپاريژن.

"ئەفلاتون"

.....وتەى ناوداران.....

168. زىندووبون لە ناو دلەکاندا، بە مانای نەمرى و ھەمیشە
زىندووییە.

"قامس کیمەل"

169. نەجامدانى کارى نامومکین و زۆر نەستەم، جۆرىکە لە چۆز
وەرگرتن.

"فالت دیزنى"

170. شکستەتێتان شتێک نىيە جگە لەو ەى بە بیانووى شکست
دەست لە ھەولدان ھەلەدەگرى.

"تالیرت"

171. ھىچ چاکە و خراپە يەك بوونی نىيە، جگە لە و شتانەى
بەرھەمى خەيالێن و بە چاک یان خراپ دادەنرێن.

"شکسپیر"

172. مەبەستى کوتاىى لە پەرورەدەکردن، زانابوونى تاک نىيە،
بگرە ئەو ەى تاک بە کردەو ە بوونی ھەبى.

"تاسپینسر"

.....وتەى ئاوداران.....

173. شانس ھاوپىي ئەوانەيە كە وازيان لە شانس ھىئاوھ و بھوايان تەنيا بە خۆيان و كاريان ھەيە .

"ديلا مارتين"

174. بەختەوھرى لەناو مالى خۆتاندايە، بى سوود لەناو باخى بىگانەدا بەدوايدا مەگەپىن .

"مارك ئورال"

175. ئازادى، شتىك نىيە جگە لە دەرفەتتەك بۆ باشتربوونى خۆت .

"كامۇ"

176. ھەرگىز لەناو گۆيچكەى مەرفى كەپدا چرپە مەكە و چاۋ لە مەرفى كۆيەر ھەلەتەكەنە .

"پروفلوب"

177. پى مەخە شوپىن ھەنگاۋەكان، بەلكوۋ خۆت شوپىنپى نوئى دروست بگە .

"ماتسيو باشۆ"

178. ھىچ شتىك پەپەھاتر لە ئەمۆكەت نىيە كە تىيدا زىندوى .

"يوھان"

.....وتەى ئاوداران .....

179. لە ژياندا نابى له هېچ بترسى، بەلكوو دەبى لىي تىبگەى.

"مارى كورى"

180. مرؤف ئەو كەسەىە خۆى بپوا بە خۆى دەكات.

"جىخوف"

181. بۆ بە دەستەينانى ئازادى، دەبى مرؤف خۆى كۆنترۆل بكات.

"فولف"

182. هەرچى بەمىشك بسپىرى، متمانەى پى دەكا، هەرچى لە بارەى

خۆتەو دەواى بكەى بۆت دەخولقىنى.

"شاهلمستر"

183. بۆ كەسى خاوەن بپوا، هېچ شتىك نامومكىن نىيە.

"ئىنجىل"

184. مرؤف بە ھۆى دلىەو دەناسرى، ئەك لە رىگەى چارو

ھۆشى.

"مارتوفان"

185. ئەو كەسەي دەكەيىتە مەيدانى رىكابه رىيەو، جەستەي ناخاتە داوى ماندووبوونەو.

"ئاتان يىلى"

186. بۆ ئەوئەي لەپووي ويژدانەو بىر بگەينەو دەبى لە مەبەستى خەلگانى تر تىيگەين.

"وليام ھازليت"

187. تا ئەو كاتەي وازت لە پرسىار كىردن نەھيئاو، ديارە هيشتا خۆت رادەستى تەزانىي نەكردو.

"چارلز ستينھانس"

188. ھەرچەندە ناتوانين دەستبەجى ھەموو كارەكان تەواو بگەين، لانىكەم دەتوانين دەستبەجى كارىك بگەين.

"كولريج"

189. ھاوپىتى لەسەر بىنەماي كار كىردن پتەوترە لە كار كىردن لەسەر بىنەماي ھاوپىتى.

"جان روگلىتەر"

.....وتەى ناوداران.....

190. ئەگەر مەندىك دان بەخۇدا بگىرىن، دەبىنە خاوەن جوجكە بىئ
ئەوھى ناچار بىن ھىلكەكە بشكىنن.

"لىنگۆلن"

191. يەكەم ھەنگاوى چارەسەرکردنى گرفت ئەوھىيە كە مۇفف
سەرھەتا دان بەھەبوونى گرفتهكەدا بنى.

"مىرى ئاش"

192. ئەگەر گرفت بە چاكى روون بىتەوھ، ئەوھ نىوھى رىگەى
چارەسەرکردنى گرفتهكەمان بېرېوھ.

"چارلز كترىنگ"

193. دەستكەوتى خۇپايى، دەنگ و ھەراى زۆرى بەدوادا دى.

"جان ئەنۆيە"

194. يەدواى ھەر شتىكدابى، ھەر ئەوھندەى دەبىنى كە سەرھەتا
مەبەستت بووھ.

"فارس"

.....وتەى ناوداران.....

195. ھەموو كەس ھەلە دەكا، بەلام پېداگريكردن لەسەر
دوبارە كەردنەوھى ھەلەكە، ئەوپەرى نەزانىيە.

"گېلگۆرۆ"

(196) ئەو كەسەى لە كاتى گەتوگۆكردنن يەكەمجار دەنگى بەرز
دەكاتەوھ، ئەوھ شەكست دىتتى.

"پ"

197. ھېچ دەركەيەك دامەخە، رەنگە لەكاتى ناچارىدا تاكە رىگەى
دەريازېوونت ھەمان ئەو دەركەيە بى.

"دۆن ھارۆلد"

198. بەھۆى بويرى و چەكدارىوونىكى كاراوە، دەتوانىن بەسەر
ھەموو كۆسپىنكا زال بىن.

"ھىترى كلای"

199. كۆسپەكان ھەمان گەرتە ترسینەرەكانن كە لەكاتى
فەرامۆشكەردنى ئامانجدا تەوشى مەوۆف دەبن.

"ھەنان ھارا"

.....وتەى ناوداران.....

200. ماناى راستەقىنەى شكست: ھەولەكانت ھەموو خەسار بگەى
تەنیا لەوہى ھەمووكەس رازى بگەى.

"ھارپوت سوپ"

201. ئەگەر من ھاوشیوہى ئەو یم، كى ھاوشیوہى من دەبى؟
"ئەتۆنى مۆس"

202. بە ھەلكشان لە پەيزەى پىچاوپىچە كە مروف دەگاتە لووتكەى
شەكان.

"باكون"

203. بەدەستەينانى ئەزموون، قەدېركردنى كاتە و ھەركەس
پرچەك بى بە ئەزموون، پىويستە ئەزموونەكانى بخاتە خزمەت
دابىنكردنى ھەرچى باشتىرى ژيان.

"كلوفورد سلۆن"

204. گەرەترین نیشانەى شكستەينانى مروف، نەمانى پىشتىوان و
پالپشتە، نەك لەدەستدانى لىھاتووى.

"ويليام گۆت"

.....وتەنى ئاوداران.....

205. ھەممۇ كارتىكى گەرە لە سەرەتادا ھەندىك ئەستەمى و دژوارى
پىئوھ ديارە.

"كارىيال"

206. ئەو قەيرانەنى ئەمىر تووشت ھاتوۋە، سبەى خۆت گالتەى پى
دەكەى.

"ويلس"

207. تا ئەو كاتەى گەشپىن نەبى، سوود لە جىمجۆلەكانت نابىنى.

"جان بۆجن"

208. لە رىگەى بەختەوهرىدا، خۇپاگرى و بەرگرى كاريگەرترە لە
ھۆشمەندبوون و زىرەكىى.

"لويت جۆنى"

209. بەختەوهر نەبوونى مەۋف بۆ نەبوونى بوئىرى و ئازايەتى لە
يەكەم ھەنگاۋەكانى كارەكانىدا دەگەپىتەوہ.

"ئۆرتىكا"

.....وتەى ناوداران.....

210. گەورەترین ھەلە لە ژياندا ئەو یە کە مەرف بەردەوام لە ھەلە کردن بترسی.

"ھوبارت"

211. ھیچ کەس بێ ئازایەتی و بینینی ناخۆشی ناگاتە پلەى بەرز.
"سیریوس"

212. بەختەوهری، پاداشتی ھەموو ئەو کەسانە یە کە بەرەو پیلە گیر و گرتەکان دەچن و پیشوازی لێدەکەن.

"فولتیر"

213. ئەو روژە تۆ بەرز و شکۆداری کە بتوانی لە ناخی دلتەوہ بە خۆت پێ بکەنی.

"بریموری"

214. تەبۆ زالبوون بەسەر داھاتوودا، پێویستە مەرف لە زمانی سەردەم بزانی.

"جان نیست"

.....وتەي ناوداران.....

215. سوودوهرگرتن له ئامۆزگاريى باش، وادهكات داواي سوودي
زياترى لى بگەي.

"جان كۆلنز"

216. بەختەوهرى، واتە سەرنج و گوئ نەدان بەقسەي پووجى
خەلكى تر و ركابەريکردن تەنيا لەگەل خۆتدا.

"نيۆتۆن"

217. بەپرواي من، كليلى بەختەوهرى، راستگويييه لە كارکردن و
ئاخافتن و بير کردنەوهدا.

"ئيتير هارد"

218. مروفي راستەقىنە دەبى ئەمروى لە دوينى باشتربى.

"نيۆتۆن"

219. هونەرى هيسورى و لەسەرخۆ بوون لە نەيتييهكانى
بەختەوهرين.

"مەك گۆريك"

.....وتەى ئاوداران.....

220. يەككە لە ھۆكەنى بەختە ۋە رېۋون، بىۋىنى خواست و ئىرادە يەككى پۇللايىنە.

"لوئىس پاستور"

221. ئەگەر كەسكە نەبىتە قوربانىنى ئاتومىدى، لە كۆتايىدا ناچارە ھەر سەربەكەۋى.

"ئابراھام لىنگۋىن"

222. نەھامەتى، ئەقلى و زانائى ئاشكرا دەكا و تەۋەزەلى، ژىرى و ھۆشيارى دەشارىتەۋە.

"ھوراج"

223. خۆت لە ئامۇزگارىكىردنى بى سوود بپارىزە.

"جۆزى"

224. ئامۇزگارى ۋەك دەرمانى بازار ۋايە، دەبى پىشكىشى ئەۋ نەخۇشانە بىكى كە راستەۋخۇ داۋاى دەكەن.

"يىلىنگز"

.....وتەي ناوداران.....

225. داربەپوۋ لە لافاۋى بەربىلاۋ نەترسى، چونكە ئەو لافاۋە رەگى
دارەكەى باشتەر دادەكوتى.

"جۆرج ھارپىرت"

226. ھىچ دوزمىنىك ۋەك ئامۇزگارى چەۋت و خراپ نابىتتە مايەى
مەترسى.

"فوكلوس"

227. ئاگەدارى ھەموو پەندىك بە بزانه چۆن لەسەر خۆت بەكارى
دەبەى، بۆ نمونە ئەمەشيان!

"سائىنىگ"

228. سەرکەۋتنە بچوۋكەكان، لە كۆتايىدا دەبنە ھۆى
بەختەۋەرىيەكى گەۋرە.

"مىزىكى"

229. بەختەۋەرى لەۋەدايە كە سنوورى ھەموو شتىك بزانيں و رىزى
لى بگرىن.

"رولان"

.....وتەى ناوداران.....

230. ھەركەس بەتوانا بى، جىگەى شياوى خۆى وەردەگرى.

"چارلز"

231. گەۋدەترىن توانايى، لە بېۋا بەخۆبۈۈن دايە.

"باب جۇنر"

232. بەختەۋەرى ياخۇ چارەپەشى، پېۋەندىيەكى نىزىكى

بەشىۋەى بېرگىردنەۋەى خۆتەۋە ھەيە.

"جېمىز ئالڭ"

233. بەختەۋەرى، واتە كۆششى بى پسانەۋە و دەستەبەركىردنى

داخۋازىي خەلگ.

"ئەلبارسۇن"

234. مۇۋى سەركەتۈۋەك دىرئىل و مەتە كار دەكا، ھەموو ھىزى

خوى لەسەرىك خالدا لە نووكىدا چى دەكاتەۋە و بۇكەمترىن كار

نۆرتىرىن ھىز بەكار دەبا.

"گرىستيان بۇفى"

.....وتەي لاوداران.....

235. ھېچ شمشيرىك بوونى نىيە كە نيازى ھەبى دژى خوشەويستى
و مېھرەبانى شەپ بكا.

"۹"

236. ژمارەي مېشەنگ ھەرچەندە زياد بكا، ھېشتا گول زياترە،
دلى خەمگىن ھەرچەندە زۆر ھەبى ئەوہ دلە شادەكان زياترن، بۆيە
ناكرى لەگەل بينىنى دلئىكى خەمگرتوودا بلئىن كە جىھان ھەمووى
ھەر شوئىنى خەمانە.

"شكسپير"

237. دەرکردنى بېرىارى سزا لەكاتى ھەلچووندا، كاريكى باش و
بەجى نىيە، بگرە ھەمووى تۆلە سەندنەوہيە.

"مۆنتىنين"

238. ئەگەر تەندروستىت باش بى، چىژى باشتەر و خوشتر لە
خواردن وەرەدەگرى.

"ئەرەستو"

239. ژيانى ئىيمە، دەرەنجامى ئەندىشە و ھزرى تەنيا خۆمانە.

"ئۆزل"

.....وتەى ئاوداران.....

240. مۇڭ ھەرچەندە تىگە يىشتوتىر بى، كەمتر لە خۇبايى و خۇ
بەزلزانە.

"۴"

241. توۋپەيى بە توۋپەيى چارەسەر ئاكرى، بەلام بە خۇشەويستى
و جوامىرى دەكرى بەسەريدا زال بيت.

"دىكارت"

242. رىگە مەدە زمان بەر لە بىر كىرەنەوہ بجوۋلى.

"شيلون"

243. بۇ ئەوہى باش بژىت، دەبى خۆت لەسەرۋوى ژيان دابنىي،
واتە فير بى ھەمىشە بەرەو ھەوراز ھەلگىشىي و سەيرى خوارەوہ
بکەي و ھەست بکەي چەندە بەرەو لووتكە چوۋيە.

"نېچە"

244. سەرەتا چاك بىن ئەوجا بەختەوہر دەبىن، داۋاي پاداشتى بەر
لە سەرکەوتن و كرىي بەر لە كار كىردن مەكە.

"روسو"

245. ھەركەس توانى شىعر لەگەل راستى و حىكمەتدا ئاشت
بكاتەو، ئەو كەسە شاعىرىكى راستەقىنەيە.

"بايرون"

246. خەلگىنە، بۆچى لەدەرەوھى خۆتاندا بەدوای بەختەوھرىدا
وێلن؟ بەختەوھرى لە دەروونى خۆتاندايە.

"بيونيوس"

247. دان بەخۆداگرتن و لىيىووردەيى، باشتىن ئامرازن بۆ لادانى
ھەموو ناخۆشيبەكان.

"پلوتوس"

248. تاكە رىگەي پەيداكرىنى ھاپۆئ ئەوھيە، سەرەتا لەگەل
خۆماندا باسى ھاپۆتيەتى بگەين.

"ئامرسۆن"

249. تووېھى و ھەلچوون، ناچىتە ژوور دەرگەي مۆفى پەرە
ئىرادە و خواستەو.

"سقراٹ"

250. باشتَرین کات بۆ پەرورده کردنی ئیراده و خواستی دهروونی،
قوناغی لاوتیتییه.

"لای"

251. کرداری باش وهك ناوی رهوان وایه، بهره مه کانی مرقف به پیت
و تیر ناو دهکا.

"لانونک"

252. په له کردن له کاردا، له مپه ریکه ریکه له سه رکه و تنی گه وره
دهگری.

"ناپلیقن"

253. خوشییه بچوکه کانت، به خته وهرییه کی گه وهره یان بۆ
مه لگرتووی.

"ئالفونس"

254. چاکه به سه ره موو شتی کدا زاله و هیچ شتی ک ناتوانی
به سه ریدا زال بی.

"تولستوی"

.....وتەى باۋازان.....

255. ھەر ھەنگاۋىكى گەرە، لە سەرەتادا مەھال و نە كردهى دىتە
بەرچاۋ.

"كارلايل"

256. مروف، جىھانتيكە پەر لە سەير و سەمەرە.

"ئەرەستو"

257. ھىچ شىتەك ۋەك پشۋودرىژى پەر لە سەر كەۋتن و دەستكەۋت
نىيە.

"۶"

258. ئەۋكەسەى لە خۆى دۇنيا بى، پىۋىستى بە پىدا ھەلگوتنى
كەس نىيە.

"گۇستاف"

259. سەردەمىك لە رىگەدايە كە تىيدا بىدەنگى زياتر لە ھەموو
ئاخاقتىك مەبەست دەگەيەنى.

"مونتسكيو"

260. ئەۋە كار و تېكۇشانە دەيىتە مايەي ھىزى زىاتەر، نەك
پشودان.

"ستاھل"

261. خۆشەويستى سەرچاۋەي ھەموو شتىك، پىنوئىنىكار و كۆتاي
ھەموو شتىكە.

"لاگوردەر"

262. باشتىن تولەسەندەنەۋە، لەبىركىدن و لىيىۋوردنە.

"جۆنىس"

263. مەۋفە ئاۋدارەكانى جىھان، ھەمان بويرىترىن كەسەكانن.

"سترن"

264. قەسەي چاك بكة يان ئەۋەي ژىرانە و زۆر بە زانايى بىدەنگ بە.

"ھىرېوت"

265. ئەسپى چاك بە گەستنىكى مىش لە رۆيشتن ناكەۋى.

"فولتير"

266. بېرەينانەۋەى شتە چاگەكان، زۆر سوود بەخشە.

"شكسپير"

267. خۆشەۋىستى، گيان زىندووتر و مرقۇفیش دلگەشاۋەتر را

دەگرى.

"تۆماس مان"

268. درۆۋەك تۆپەلە بەفروايە، ھەرچەندە زىاتر لەسەر بېرۆى

گەرەتر دەبى.

"لوتەر"

269. ھارپىنى تۆكەسىگە ھەر كاتى قسەى ھەقت لى بېيىسى، تورپە،

نەبى.

"فيساغۇرس"

270. ھەندىكجار ئاشكراپوونى نەپنى لە ئەستۆى ئەۋكەسەيە كە بۆ

يەكەمجار دركاندوۋىەتى.

"گنگۆر"

.....وتەى ناوداران.....

271. ھەركەسىك بىر لە تۆلەسەندەن ۋە بىكاتەۋە، بەردەۋام بىرەنەكانى
خۆى ھەلدەداتەۋە.

"باكرن"

272. باشتىن شىۋەى ژيان ئەۋەيە مۇڧ بېۋا بەخۇبۇنى ھەبى و
لەيگەى ھەول و كۆششى خۇيەۋە بىكاتە پلە و پاىەى شىاۋ تا قەدرى
بزانى و ھەوللى لەدەست نەدانى بىدا.

"مىگلانز"

273. ھەلەى خەللى تىرۋەك ھەلەكانى خۇت ۋەربىگرە تا باشتىر
لەگەلىاندا مامەلە بىكەى.

"فن لۇن"

274. مۇڧى گەۋرە، فشار دەخاتە سەرخۆى، بەلام مۇڧى بچۈك
فشارى سەر خەلك زىادەدەكا.

"كونفسىۇس"

275. ھاۋىنى راستەقىنە ئەگەر لەبەر چاۋىش نەمىنى، ئەۋە لە دىدا
ھەر زىندۋە.

"سىسروڧ"

276. نه نجامی کردارمان بۆ خۆمان ده گهریته وه.

"نہجہ"

277. نه گهر چه زده که ی متمنات پی بکه، زور باسی خوت مه که.

"باسکال"

278. سەرکەوتن بۆ ئەو کەسانە یە کە زیاترین خۆراگری دەنوین.

"فاپليون"

279. ته نیا بیدہ نگیه که بهر و تیگہ یشتن هانمان دہدا.

"راما کریشا"

280. مەركەسىڭ باشى و چاكاى خەلگى تىرى لا گرېنگ بى،

بیگومان خوئی ده گاته به خته وه ری.

"نه فلاتون"

281. میوه‌ی نارامی به داری بیدهنگیه وه دی.

"جان کلامیزل"

282. هه ناسه‌ی مڕۆڤی توور، هه‌میشه ژه‌هراوییه.

"کوئٹہ سیوس"

.....وتەي ئاوداران.....

283. دورىبون لە مرقى شەپانى، كرنه وهى دەرۆزه يه كى
به خته وه ريبه .

"بهوفن"

284. ههركه سيك توانا و هاوسه نكي خۆى پاراست، ده توانى به سهر
هه موو رووداو و كاره ساتيكد زالى بى.

"د.مارون"

285. پاداشتى دۆستايه تى له دۆستايه تيدا بدۆزه وه، له چاكه دا
به دواى شتيكى تر جگه له چاكه دا مه گه پى.

"هندو"

286. به خته وه رى ته نيا يه ك پيناسه ي هه يه، نه ويش بهوا كردن به
خودى به خته وه ريبونه .

"راشيلي"

287. نه گه ر ده ته وى ژيان بناسى، سه ره تا خۆت بناسه .

"سوقرات"

288. به هيژترين مرقى كه سيكه پيش نه وهى توپه بوون سه رى
بگري، دان به خويدا ده گري.

"ئهفلاتون"

.....وتعی ناوداران.....

289. بیرکدنه‌وه، مرۆڤ به‌ره‌و کرداری چاکه هان ده‌دات.

" "

290. میچ بہ ہرہ کی گورہ نادوزیہ وہ کہ نیرادہ کی گورہ ی
لہ گہ لدا نہ ہے۔

"بالتزاک"

291. نه زمون، نه و قوتابخانه‌ی قوتابیانی خو‌ی به‌نرخ‌یک‌ی زږد
گران به‌روه‌رده ده‌کا.

"فرانکلین"

292. زانست و زانین، کلیلی کردنه وهی هه موو ده‌رگه‌کانه.
"ئه‌نا تۆل فرانس"

293. چ بهرد له گوزه بگری و چ گوزه له بهرد بدهی، له مهر دوواندا مهر گوزمه که ده شکي.

” ”

294. نه‌وه‌ی برپای به‌خۆی هه‌بی، پتویستی به‌پیدا هه‌لگوتنی
که‌س نییه.

"گوستاف لوبون"

.....وتەى ئاوداران.....

295. لىبوردن لە ھەلە و ناراستىيەكان، تۆلەيەكى نەرم و دلخوازە.
"دەيل كارنگى"

296. ئەقل، ئەو ھىزەى ھەموو دىنيا بەرپۆتە دەبا.
"ئامرسون"

297. ئافرەت، ئەو فرشتەى لە منداڵىدا پەرستار، لە گەنجىدا
خۆشىبەخش و لە پىرىدا دلدارى پىاوانە.
"لامارتىن"

298. لاى پىاوى پاك، ھىچ جۆرە ژنىك بى رىز و ناپاك نىيە.
"مىلتون"

299. رەخنى بى بەلگە، تەنبا لە دەسەلاتى مرقى بى توانادايە.
"لامارتىن"

300. وىژدانت ناچار مەكە چاوپۆشى بكا لەوھى تاوانبارىكى شىاوى
سزادان ئازاد بكرى.

"كوكرل"

.....وتەى باۋدازان.....

301. لە ھەموو ژياندا ناتوانى خۆشەويستىيەكى باشتەر، پاكتەر و راستەقىنە تر لە خۆشەويستىيى داىكت بدۆزىتەوھ.

"بازان"

302. ئەگەر ويستت ھەلسوكەوت و كردارى كەسيك تاقى بکەيتەوھ، ھىزى پى بېەخشە و دەسلەتتى پى بدە.

"لینگۆلن"

303. كاتىك مۆسىقات لە شىعر جيا كردهوھ، ديارە لە ماناي جياوازي ھەردووكيان دەگەى.

"ئازار پاد"

304. ھىچ مىراتىك دەولەمەندتر و بەنرختر لە كارى دروست نىيە. شكسپىر

305. ھەركەس تووشى ھەلەيەك نەبووى، ھىچ داھىنانىكى بۆ نەكراوھ.

"كالىۆ"

306. راستى و دروستىت خۆش بوى و لە ھەلە بېوورە.

"فولتير"

307. شكست تەنيا بۆلەك سەنەپە كە دەست لە كۆشش و
هەولەدان هەلەكەن.

"تۆماس"

308. زۆربەى دۆڭمانى ئىمە ئەو كەسەن كە زياتر بىدەنگەن.
"فالىرى"

309. هەولە مەدە بە پىچەنەى ئاراستەى با تف هەلەدەى.
"پىچە"

310. كەس شایانى ئەو نىيە شەو بخەوى تا لە خۆى بېرسى ئەمە
چىم كەدووە تا شایانى ژيانى سەبەى بىم.
"شواتىرز"

311. جوانى ديارىيەكى سەروشتە و هەر سەروشت خۆى خاوەنىتى،
نەكەن بە ناوى خۆتان بۆلەى بکەنەو.
"مىلتون"

312. مەوۆف بە هەر جار پىكەنەن، چەند رۆژىك زياتر دەخاتە سەر
تەمەنى.

"ف"

"ھۆراسى"

314. خواست و نیراده، یه که م هه نگاوه بۆ گه یشتن به ئامانج.
"فۆسته ر"

315. تەمەنئىكى درىژ لەوانەيە زۆر بەسوود نەبى، بەلام ژيانئىكى سوودبەخش بەپێى پتويست سوودبەخشە.

"فرانكلين"

316. مروف نه گهر نه يتواني زياتر له ئيسته ي پيش بکه وئ، لاواز و بي توانايه .

"دانیل"

317. مَرُوف نَاتَوَانِيْ لَهْ گَلْ هَهْ مَوُو كَهْ سِدَا چَاكِه بَكَا، بَهْ لَامْ دَهْ تَوَانِيْ
چَاكِه فَيَرِيْ هَهْ مَوُو كَهْ سِيْكَ بَكَا.

"دولین"

.....وتەى ناوداران.....

318. جوانى دىيا پتۈەستە بەھونەرە جوانەكان كە ماىەى
سەربەرزى و ھزى ھەسانەوہى رۇج و گيانن.
"ئاناتول فرانسى"

319. مرقۇد دەتوانى 2 خورلەك بى ھەوا، 2 ھوتە بى ئاۋ و 3
ھوتە بى خۇراك و تەمەنىكىش بى پارە و پول بۇى، بەلام ناتوانى
تەنانت بۆ يەك سات بى بىرکردنەوہ و ھزى نوى بۇى.
"فرانگلىن"

320. بەختەوہرى لە گرەوى 3 شت دايە، كار، خۇشەويستى و
ئومىد.

"ئاگاتا گريستى"

321. گەيشتن بە ھەز و ئارەزوۋەكان سەركەوتنە و نەويستنى زياتر
لەوہى ئىستە ھەمانە، بەختەوہرىيە.

"لوس ئاى"

322. پتۈيستە لەگەل دوزمىشدا راۋىژ بگەى تا پەى بە ناستى
دوزمنايەتییەكەى بىەى.

"سقرات"

.....وتەى ئاۋجاران.....

323. ئەلماس تەنيا لە قوۋلايىي ژىر زەويدا دەۋزىتەۋە، بۆيە دەبى راستىيەكانىش ھەر لە قوۋلايىي ھزىر و بىردا بدۋزىتەۋە و تەنيا بە بىر كىرگەنەۋەى سەرەتايى لە شتەكان نەدۋيىن.

"ئەفلاتون"

324. لەگەل كىرگەنەۋەى دەرگەى يەك قوتابخانە، دەرگەى بەندىنخانە يەك دادەخرى.

"ھۈگو"

325. ھەر ولاتىك دانىشتىۋانى خاۋەن زانىست و تىگە يىشتىن بن، ھەرگىز برسى نابىن و ژيانىان ئاسودەيە.

"كونفوسىوس"

326. ئەدەب شتىك نىيە جگە لە ھەلسوكەوت و ئاخافتنى دىسۆزانە.

"فولتېر"

327. تا لاۋى كار بگە، چونكە تەنيا يەك بەھار لە ژياندا ھەيە تا سامانى ھاۋىن، پائىز و زىستانى تىدا دابىن بگەى.

"بۆتن"

328. نىزىكتىن رىگە بۆگە يىشتىن بە ئامانج، رىگەى راستىيە.

"تولستۋى"

.....وتەى ئاوداران.....

329. كاتىك خۇمان بۇ خراپىتىن بارودۇخ ئامادە بىكەين، ئىتىر لە ناخۇشتىن پىشھاتەكان نىگەران نابىن.

"ئەفلاتون"

330. سۈالگەر ھەرچەندە زىاتر مىلى لار بىكاتەو، پىتر دىۋدەكا و ئاپاستە لەوۋى پىۋىستىيى بە ھاۋىكارى ھەبى.

"۱"

331. ھەژارى دەبىتتە كۆسپى سەر رىگەى پاكى و زىرەكى.

"۲"

332. لەناۋ كۆپى گەۋدەكاندا، ھەمىشە 3 خالت لەياد بى: كەم نىسەكردن، كەم خواردن و پەلە كردن لە رۆيشتن تا ئوپەپى رىزىت لى بگىرى.

"ئەرەستو"

333. كەسانى بەدگومان و دوۋىل، ھەرگىز لە كارەكانىاندا سەرگەۋتوۋ نابىن.

"ئافلىۋن"

334. دەرمانى توۋرەبى، ھەمان بىدەنگىيە.

"سوفرات"

.....وتەى ئاوداران.....

335. پېشېبىنى و دووربىنى زۆر باشە، بەلام ئاكرى لە ئەمپۆه
خەمى رووداوه كانى داهاتوو بخۆى.

"كارنگى"

336. پېش چوونە ئاواوسەرگىرى، چاوهكانت باش بکەوه و
بگەرئ، بەلام لەگەل دەستپېكى ژيانى ھاوسەریتدا چاوهكانت زۆر
باش بگرە.

"فرانگلىن"

337. ئەگەر بە قەرزدارى ئاھەنگى ھاوسەرگىرىت ساز کرد، مائاوايى
لە پېكەنن بکە.

"۱"

338. ژنى باش ئەو ژنەيە كە ئەوئى پياوھكەى پېئى خۆش بئ، ئەو
زىاتر پېئى خۆشە.

"دوورتى كارنگى"

339. ھېچ شتېك لەوہ خۆشتر نېيە كە 2 ھاوسەر لە ژياندا لېك
گەيشتنېكى باشيان پېكەوہ ھەبئ.

"۲"

.....وتەى ئاوداران.....

340. خۆشەويستى، سېئىدەى ھاوسەرئىتپىيە و ھاوسەرئىتپىش شەوى
خۆشەويستىيە .

"بالزاك"

341. تەمەنى شانس وەك تۆپەلە بەفرىكى سەر ئاگرىكى بەگور
وايە .

"م"

342. ھەژار لە چەند خۆشپىيەكى ژيان بى بەشە، بەلام چاۋ چۆك لە
ھەموو خۆشپىيەكانى ژيان بى بەشە .

"لاپروفر"

343. راست نەکردنەوى ھەلە، خودى ھەلەيە .

"كونفوسىوس"

344. ئەوانەى رابردوۋ لەبىر دەكەن، لە راستىدا ئاچارن لە داھاتودا
ھەمان رۆژانى رابردوۋ ديسان بېيننەۋە .

"سانتا يانا"

345. ئەزمون، مامۇستايەكى گەرەيە كە يەكەم جار تاقىت
دەكاتەۋە و دواتر فېرت دەكات .

"م"

.....وتەمى ناوداران.....

346. ھەمىشە كەموكۆپى خەلكانى تىر بۇ ئىمە دەبن بە مامۇستا.

"۴"

347. لە كۆمەلگەدا ئەگەر رووتى و بى جلوبەرگى و ئالۆزى مايەى
شارستانىيەت و پىشكەوتنە، ئەو ە ئاژەلەكان زۆر لە و كۆمەلگەيە
پىشكەوتوتور و شارستانى ترن.

"عەلى شەرىعتى"

348. ھاسەرەتتى، خالى كۆتاي خوشەويستىيە.

"ئابلىون"

349. ھەلبۇاردنى ھاسەر وەك كاكلى گويۇز وايە، تا نەيشكىتى
نازانى پووكە، تالە يان شىرىنە.

"۴"

350. يەكەمىن مەرجى سەرکەوتن ، نازايەتى و بوئىرىيە.

"كامبل"

351. ماندووبوون و ئازار چىشتن، زۆر زياتر لە مردن پىويستىي بە
نازايەتى ھەيە.

"ئابلىون"

.....وتەي ناوداران.....

352. كاتىك خۇم بە ئازا دەزانم، كە پاش ھەر شىكستىك بىزىيەك
بىخەمە سەر لىۋەكانم.

"ناپليون"

353. ترستۇك، ئەو كەسەي بىدەنگە لەو كاتەيدا پىۋىستە قىسە و
ويستەكانى خۇي بىخاتە بەر گويى ھەمووان.

"لىنگولن"

354. مۇۋە ئازا و بويىرەكان فەرمانپەرۋاي دىنيان.

"۱"

355. لە ديارترىن تايىبەتمەندىيەكانى مۇۋ، ئازابەتتىيە.

"قىستەر"

356. مەملانى لەگەل گىرۈگرفتەكانى ژياندا، لە ئامانچ نىزىكتەر دەكا
و دووربىنىيەكى قوۋلۇتت پى دەبەخشى.

"ھىنگۇي"

357. ئەگەر بىزانىن لە كوئىن و بۇ كويى دەچىن و چۇن دەچىن،
يەككە لە گرفتەكانى خۇمان و كۆمەلگەمان چارەسەر كرىۋە كە
سەرچەم جىھان بەدوايدا ويىلە.

"لىنگولن"

.....وتەي ئاوداران.....

358. تەنيا سامانېك كە بايەخى ھەلۋانى بۇ ھەبى، ئامانجە.

"لوگى گاستۇنى"

359. تەنيا كارېك لە ژياندا مۇۋف بەرھە ئامانچ دەبا، ئەويش

جىيە جىكرىنى ئەركەكانى سەرشانىيەتى.

"بانو ئاستاھل"

360. ئەو ئامانجەيى بناغەيەكى راستەقىنەيى نەبى، بەدەست نايەت.

"ئامرسۇن"

361. ھەلۋان و كۆشش بۇ گەيشتن بە سەرکەوتن، لە خودى

سەرکەوتنەكە خۆشترە.

"۱"

362. بەبېروايى من، ئازايەتىيى راستەقىنە، خۇپاگرييە لە بەرامبەر

كارەسات و گىرقتەكانى ژياندا.

"ئاپلىۋن"

363. لە كىشە و دەمەقالىدا، يەكسانى لە سەرۋى ھەموو شىتېك

دابىنى.

"۱"

.....وتەى ناوداران.....

364. ئامانچ پېرۆزە و بە ھەر شىۋەيەك بى ھەولى پېگە يىشتىنى بدە .
"۹"

365. ئەگەر ژيانىت خۆش دەۋى، كات بە فېرۆ مەدە، چونكە ژيان
خۆى لە كات دروست بوۋە .

"بروسلى"

366. ژيان بەبى ئامانچ، خۆ بەدەستەۋەدانى قەدەر و چارەنۋوسە .
"سنيك"

367. لە ھەموو ژيانىدا تەنيا داخى شىتېك ھەيە، ئەۋەى جگە لە
گيانم ھېچى تر شك نابەم پېشكىشى گەرەيىي نىشتەمانەكەمى بگەم .
"تسلونى"

368. لە ناپليۇنيان پىرسى، چۆن توانى ئەو مەتەنە بەخۆبۈنە بۆ
سوپاكەت دروست بگەى، گوتى: ئەگەر يەكېك بېگوتبايە ناتوانم،
دەمگوت ھەول بدە، ئەگەر بېگوتبايە نازانم، دەمگوت فېر بە و ئەگەر
بېگوتبايە مەحال و نامۈمكىنە، دەمگوت تاقى بگەۋە .

369. ھېچ شىتېك ھېندەى پېدا ھەلگوتن و پېدا ھەلدان كار ناكاتە
سەر مندال .

"شكسپير"

.....وتەى ناوداران.....

370. پياۋانى گەرە كەتر قسە دەكەن و زياتر كار دەكەن.

"كونفوسىوس"

371. مەن نەرخى بېدەنگىم زانى و ئامادەم لەسەر ئەم بابەتە رۇزائە

چەندەن كاتۇمىر قسە بىكەم.

"جۇرچ بىر ئانىشۇ"

372. ئەوئەى رىگەى بېدەنگى كىرتەبەر، گىيانى خۇى دەرياز كىرەوئە.

"۱"

373. ژنى لال و بى زەمان، ھەرگىز لەلايەن ھاسەرەكەيەوئە لىتى

نەدراوئە و ئازار نادى!

"۱"

374. زەمانى مەۋف وەك مار وايە كە جەستەى خۇيشى ھەم

دەگەزى.

"گوكول"

375. بېدەنگى و قسەكردن لە شويىنى خۇيدا، ئەوپەپى زىرەكى و

ھۇشمەندىيە.

"سوقرات"

.....وتى ئاوداران.....

376. يەكسانى دەبىي بچەسپى، بەبى رەچاوكردنى ئەنجامەكەي.

"سنىك"

377. يەكسانى، چاۋەپوانى پاداشت و سوپاس ناكە، ئەم كارە

خۇي بەدىيەنەرى شادى و بەختەۋەرىيە.

"مەتەلینگ"

378. بىدەنگى، جۆرىكە لە گفتوگۆكردن كە مەرگىز مەلى

تەنناكەۋى.

"۲"

379. بۆ ئەۋەى بتوانى بەباشى ئاخافتەكانت مەلسەنگىنى، دەبىي

كەمەتر بىيە قسەكردن.

"گويستين"

380. قسەكردن و گفتوگۆ، جۆرىكە لە پىداۋىستى مروف، بەلام

گويپايەلى مۈنەرىكى جىاۋازە.

"گوتە"

381. مروف دەبىي لەگەل خەلگدا كەم و لەگەل خۇيدا زۆر بدوى.

"۲"

.....وتەى ناوداران.....

382. كەسى باش شەرم دەكا گوئییستی پېه لاگوتنى خۆى بى،
بېدەنگە لەوہى بەخراف باسى دەكەن.

"جبران خلیل"

383. راستیەكان لە بېدەنگیدا دەدۆزیتەوہ.

"پابلۆ بیگاسو"

384. پەیف ووشەكان بال و پەریان هەیه، هەرکە لە دەمت
دەرئەچن، بچووکترین درزەكان ئەدۆزنەوہ و گەورەترین دیوارەكان
تێپەر دەكەن.

"ئالفرد نۆبیل"

385. لە وەسفکردنى بایەخى ژندا، هەر ئەوەندە دەتوانم بڵێم كە
ژیان بەبى ژن تەحەمول ناکرێ.

"ئەناتۆل فرانس"

386. ژنى لیزان، مال ئاوەدان دەكا و ژنى نەزانیش وێرانى دەكات.
"تريستان برنارد"

387. ژيانى ژن بریتىیه لە هەستیارى و ئەفین و فیداکارى.
"بالزان"

388. نه وهی له دلی ژندایه و دلی پیاو داگیر دهکا، زیاتر
مېهره بانیه که یه تی نه ک جوانی.

"شکسپیر"

389. جوانی راسته و راستیش جوانه.

"گیتس"

390. بۆ سه لماندنې شارستانییه و پیشکه وتنی هر میلله تیک،
تاسی تیگه یشتنی ژنه کانیان هه لسه نگیڼه.

"نابلیون"

391. نه گهر ژن نه بوایه، بلیمه ته کانی جیهان هه رگیز بوونیان
نه ده بوو.

"نابلیون"

392. ژن کللی ماله وهیه، ناگه داربه ونی نه که ی.

"پ"

393. کللی به خته وهری له وه دایه که نه رکه کانی سه رشانت به
دروستی نه نجام بده ی.

"هیکسلی"

.....وتەي ناوداران.....

394. دلتيام له وهى به خته وهري كومه لگه زۆر گرنگتر و
سوودمه ندره له به خته وهري تاك.

"ئەفلاتون"

395. به خته وهري له وهدا نيه كه توانا ته چنده، بگره له وهدايه كه
تا چهند سوود له توانه كانت وهرده گري.

"۱"

396. به خته وهري وهك هه ر لايه نيكي تر له ته نجامي 2 شتدايه:
رازيبون و هه و لدان.

"فولتير"

397. به و جۆره ي گول بۆ پشكووتن پيوستى به ئاوه يه،
به خته وهريش به يى خوشه ويستى دروست نابى.

"گورەكى"

398. ژن، پياو به چاوه كانى هه لده سه نكيئى و پياو يش، به
ئه قل ژن هه لده سه نكيئى.

"ئەناتول فرانس"

.....وتەي ناوداران.....

399. شادى و خوشحالى كاتىك بال بەسەر مالىكدا دەكىشى كە تىيدا
مىهرەبانى و خوشەويستى ھەبى.

"شگسپىر"

400. خوشى، شادى و نارامى ناھىتتەدى، بگرە سەرکەوتنەكانن
شادى و نارامى بە دەروون دەبەخشىن.

"رۆت گىرت"

401. پۇشاكى مروفى بەختەوهرىيان لە رووخوشى، چاكە، سازگارى
و مروفىدوستى رستووه.

"بوزەر جەھور"

402. ئەو شادىيەى بەخەلكى دەبەخشىن، سەرەنجام ھەر بۇ خۆمان
دەگەرپتەوھ، وەرن خۆمان شاد بکەين.

"بەوۆفن"

403. بەختەوهرى، تاكە بەھرەيەكى مروفە بى ئەوھى خاوەنى بىن
دەتوانىن كەسانى ترى لى بەھرەمەند بکەين.

"گانت"

404. زيان لەگەل سرووشتدا، ئەوپەرى بەختەوهرىيە.

"تولستوى"

.....وتەي ناودازان.....

405. مردن به راوه ستاوی، زۆر باشتەر له ژيانی سەر چۆك.
"دولۆرس بارقیری"

406. مەزۆفی بەختە وەر ئەو کەسە یە کاتی لەخە و هەڵدەستی بەخۆی
بۆ: هەول دەدەم ئەمڕۆ لە دۆینی باشتەرم.
"فلتون"

407. ئەگەر بە تەواوی لە مانای ژيان تێ بگەي، بەختە وەر بونی
ژيانت مسۆگەر دەکەي.
"تولستی"

408. مەرگ لە کاتی شەپدا زۆر باشتەر و جوامێرانە ترە لە
ریسوابوونی ناو رۆژانی شەپ.
"مەترینگ"

409. ئەگەر لە بیری چەك، بە قەلەم و نووسین بجەنگن، هەموو
دوژمنەکان لەناو دەچن.
"بسمارك"

.....وتهی ناوداران.....

410. به گوتنی ته نیا دروشمی ناشتی ناشتی ناشتی...، ناسایش و هیمنی جیگری نابیی.

"نابلوون"

411. شيعر کاتيک له ناواز دوور کهوت، وشک ده بیته وه.

"نازار پاد"

412. ناره زوومه تا سهره مهرگم سوو دبه خش بم و نه گهر کاتيک هات که سوو دم نه بئی، نه وسا مهرگم بگات.

"ج. بر ناندشو"

413. پيم بلين بهر له هاتن بۆ نه م دنيايه له کوی بوون تا پيتان بلیم له پاش مردن بۆ کوی ده چنه وه.

"شوپنهاور"

414. شهر، دز و چه ته و ريگر دروست دهکا و له بهرامبه ريشدا ناشتی هه مووان بنېر دهکا.

"ماکيا فيلی"

415. له کاتی جهنگدا نه گهر له مهرگ نه ترسی، به دلنیا بییه وه سهرکه وتن به ده ست دینی.

"هوگو"

.....وتتې لاهداران.....

416. سهره رزی و شانازی له وه دایه دلۆپه فرمیسکیک بسپړته وه،
نه ك لافاوی خوین به رپا بکې که شهرمه.

"باړون"

417. هینده شکستم هینا تاكو ریگه ی شکستان فیږ بوم.

"ناپلین"

418. خویندنه وه ی کتیبکی چاک و به سوود، له راستیدا
وتووېژکړنه له گه ل مروفیکې پاک و دروستدا.

"دیگارن"

419. ژوړی بی کتیب، وه ک جهسته ی بی گیان وایه.

"سیسرو"

420. له هر شوینیک مروف هه بوو، پڼویسته کتیبش هه بی تا
دهرگه کانی زانین به پووی مروفدا بکړنه وه.

"ه"

421. تا نه وکاته ی خویندنه وه نه بیته به شیک له زیانی کومه ل،
کومه لگه یه کی سهرکه وتوو و شیاو نایه ته دی.

"سوقرات"

.....وتەى ناوداران.....

422. بېرپەى پىشتى پىشكەوتن لەم سەردەمەدا، كىتىب و
رۇژنامەگەرىيە.

"رۇژفېلت"

423. خۇسازدان بۇ جەنگ، لە راستىدا ھەللىكە بۇ جىگىرکردنى
ناشتى.

"جۇرج واشتۇن"

424. ئەۋەى جەنگ دەكاتە سەرمەشقى ژيان، جگە لە بى بەزەىى و
توندوتىزى ھىچى تىرى لى ناۋەشىتەۋە.

"تولستۇى"

425. مېۋە تەنيا 2 ئەركى ھەيە، خزمەتکردنى ۋلات خزمەتکردنى
مىۋىايەتى.

"مۇگۇ"

426. شار داستانە ونىشتەمان غەزەل، كاتىك ئەم دوۋانە يەك دەگىرن
جوانترىن سەمفونىا پىك دىنن.

"لانىك فلۇر"

.....وتەى ئاوداران.....

427. ھېچ خۇشەويستىيەك گەرەتر لە خۇشەويستىيى ولات نىيە .
ئەفلاتون"

428. وانەى نىشتىمانپەرورەرى پىويستە لە قوتابخانەكاندا فىرى
مندالان بىرى.

"مىشلە"

429. نەرمىۋەى دەستمان پىدەگا خۇشترە لەۋەى بەدارەۋەىيە،
بەلام چونكە دورە ئەۋمان پى خۇشترە .

"فولتير"

430. ھونەرماندى راستەقىنە خۇى دەشارىتتەۋە ھونەرەكەى
دەردەخا، ئەمەيە نامانجى سەرەكىي ھونەر.

"ئوسكار وايلد"

431. مۇسىقا، ھەلقولايى ھىز و بىرەكە بە ئارامى لەسەر لووتكەى
دل دەنىشىتتەۋە .

"بەۋفەن"

.....وتەى ئاوداران.....

432. ئەۋەى لە بېنىنى شاتۆيە كدا فېرى دەبى، ناتوانى لە
خوئىندەۋەى كىتېكى گەۋرەدا بە دەستى بېنى.

"فولتېر"

433. زانست و ھونەر تايبەت بە يەك نەتەرە ياخۇ ۋلاتىك و
قۇناغىكى تايبەت نىن، بگرە ھى ھەموو جىھانن.

"پۇشكىن"

434. ئەۋەى بە دەست كار دەكات كىركارە، ئەۋەى بە دەست و
ئەقلى كار دەكا پېشەۋەرە، بەلام ئەۋەى بە دەست و ئەقلى و
ھەستەكانى كار دەكا، ھونەرماندە.

"پۇشكىن"

435. خۇت بېارىزە لە ۋردە خەرجى لاۋەكى، چۈن درزىكى
بچووكىش دەتوانى كەشتىبەكى گەۋرە نقووم بكا.

"فرانكلېن"

436. ھونەر، بانگەۋازىكە بەرەۋ خۇشى و بەختەۋەرى.

"شېلتەر"

437. ھونەر، شېلەى زىانە.

"پل فارلى"

.....وتەى ئاودازان.....

438. ھونەر، تاكە زىمانى ھاوبەشى نىۋان سەرچەم ھونەرمەندانە.

"بەھۇڧىن"

439. جوانىيەكانى دنيا لە گرەھى ھونەرە جوانەكاندان، ھونەر

مايەى شانازى و ئارامىي مرقۇفەكانە.

"ئەناتۆل فرانسى"

440. ئەگەر لايەنگرى ھونەرى، بە دلتىايىيەۋە مرقۇڧىكى چاك و

چاكەخۋازى.

"مارسىل برۇست"

441. ھونەر، كلىلى تىگەيشتەنە لە ژيان.

"ئوسكار وايلد"

442. ھەرگىز ناتۋانى بە پول و پارە، سەربازىكى ۋەفادار،

مامۇستايەكى دلسۆز، ھونەرمەندىكى بەتۋانا و كرژكارىكى باش پەيدا

بەكى، دۆزىنەۋەى ئەۋانە كارى مرقۇفە.

"روسكىن"

.....وتەى ناوداران.....

443. كەسانى بى ئەزمون، پارە و پول بە دوا چارەسەرى
كېشەكان دەزانن.

"رازىلفى"

444. بون بە بازركان ئاسانە، بەلام ھونەرەكە لەو ەدايە لەسەرئەو
بازرگانىيە بەردەوام بى.

"۱"

445. ھەركەس پارە و سەرمایە بخاتە خزمەت زانست و پېشكەوتن،
بېگومان چەند ھىندە زياترى دەست دەكەوى.

"۱"

446. گوى زەوى بۆ خەلكانى خاوەن ھەول و كۆششە.

"۱"

447. ھەول بەدە نقومى ناو كارکردن بى، تا نەكا لە بى ھىوايدا نفرو
بى و لەناو بچى.

"دېل كارنگى"

448. ئازادىي پېشكېشى ئەو كەسانە دەكرى كە بەدوايدا وېلن.

"فېستز"

.....وتەى ناوداران.....

449. ھەرۈك پىم خۇش نىيە كۆيلە و دىلى ھىچ كەس بىم، بىزارم
لەۋەى ئاغا و كۆيلەدار كەسى تىرىش بىم.

"لىنگۈلن"

450. ژيان گۈلە و خۇشەويستى شىلەى گۈلەكەيە.

"ھۈگۈ"

451. لە شەپ و خۇشەويستىدا، ھەموو شتېك رەۋايە و ھىچ سنوورېك
نامېنى.

"فرانكلېن"

452. ئەۋەى ھىچ دارايى و سامانىكى نىيە، خۇ بەلايەنى كەمەۋە
خۇى بوونى ھەيە !

"فرانكلېن"

453. بە گومان و دوودل بوون، ھىچ كارېك پېش ئاكەۋى.

"ئاپلىۋن"

454. چارەپەشىى مېۋلە تەمبەل بوونى خۇيدايە نەك لە نەزانىنى.

"دىل كارنگى"

.....وتەنى ئاۋداران.....

455. خواست و ھىزى ئىرادە و بويىرى خۇم بوو كە منى گە ياندىدە
ئەمپۇ.

"ئاپلىۋىن"

456. سەرگەرتنە كانم لەۋە دەزانم، ھەمىشە چارەگە سەعاتىك بەر
لە كاتى كار لە شوئىنى خۇم ئامادە بوومە.

"ماندىلا"

457. بۇ پىشكەۋتن و سەرگەۋتن 3 شت پىۋىستە، يەكەم ئىرادە،
دووم ئىرادە و سىيەم ھەر ئىرادە!

"ئۆرد ئافىيورى"

458. ئەگەر ئەرك بە كەسىك بىسپىرى كە ھەزى لىيەتى و بەدىلى
خۇى ئەنجامى بدا، ئۆر چىژ لە ئەنجامدانى ۋەردەگىرى و خونچەى
تواناكانى دەپشكوى و بەرھەمى باشى لى دەكەۋىتەۋە.

"روسكىن"

459. خۇت كار بكة، بەر لەۋەى پىۋىستى بە كار و نەدارى ناچارى
بكا كار بكةى.

"فرانك"

.....وتەى ناوداران.....

460. مروفى نەزان، لە کارى ھەموو کەسدا خۆى بەرپرس دەزانى و
قسەى لى دەکا، جگە لە کارەکەى خۆى.

"ئەلمانى"

461. گەرەترین شانازى، ئىمانە.

"۱"

462. گەرەترین بەھرە، ھەبوونى مندالى باشە.

"۱"

463. گەرەترین دیارى، لىببوردنە.

"۱"

464. گەرەترین سەرمایە، متمانە بەخۆ کردنە.

"۱"

465. گەرەترین نەینى، مەرگە.

"عەلى د.خ"

466. گەرەترین مامۆستا، ئەزموون و تاقىکارییه.

"عەلى د.خ"

.....وتەى ناوداران.....

467. ئەو كەسەى بىر لە داھاتوو دەكاتەو، لە راستىدا كلىلى
بەرگىركردنى ناخۆشىيەكانى لە دەستدايە.

"گنوسىوۆس"

468. جوانتر لە ھەموو شتە جوانەكانى دنيا، گيان بەخشىن و مردن
لە پىئناو نىشتماندايە.

"ئەبوو موسلىم"

469. كاركردن، سەرمايەى بەختەوھرييە لە ژياندا.

"سوقرات"

470. كاركردن بووكى ژيانە، ئەگەر ھاوسەريكى باشى ئەو بووكە
بى، بىنگومان بەختەوھرى دەبىتتە منداالتان.

"فرانكلين"

471. راشكاو و كراوھبوون لە كاركردا، نيوەى ئەنجامدانى كارەكەيە
بەر لەوھى دەستى پى بکەى.

"شيلېر"

472. ئەوانەى دەلێن كاتمان نىيە، ھەر ئەوانەن كەمتر كار دەكەن.

"شوپن ھاوړ"

.....وتەى ئاوداران .....

473. ئەگەر بەردەوام لەم چل بو ئو چل بفرى و جيگير نه بى،
بيگومان هيچ كات ناگهите ئامانچ.

"بالانش"

474. ئەگەر كارەكانت دابهش بكەى و هەر جارهى بەشىكى لى
ئەنجام بەدى، كارەكەت ئەستەم نابى.

"هنرى فۆرد"

475. مۆڧى ئەمۆ، بەرەمى كار و كۆششى رۆڧى رابردوى
خۆيەتى.

"داروين"

476. هيا و دان بەخۆداگرتن، كىلى گەيشتن بە ئارەزوى
زىڧىنەكانن.

"دۆما"

477. لە كاتى لاويدا تى بكوشه و ماندووبە، تا لە رۆڧانى پىريدا
بتوانى پشووئەك بەدى.

"ئاپليۆن"

.....وتەى ناوداران.....

478. ھەركەس ئومىدى لە دەست دا، زۆر شتى تىرىش لە دەست داوھ .

"۴"

479. ئەوھى بېزارمان دەكا نەبوونى ئومىد و ھىوايە، نەك ئەوھى پىر بووینە و خوشىيەكان بەكۆتا ھاتوون.

"شگسپىر"

480. ھەركات ھەستم بە نەساغى و ئىش و ئازار كرد، پەنا بۆ كارکردن دەبم كە باشترین دەرمانە .

"فولتېر"

481. ئەو دلەى يادى خودای گەورەى تىدا نەكرى، دادگەيەكى بى دادوھرە .

"زان ژاك روسۆ"

482. زۆر درانگ لەو راستىيە دەگەين كە ژيانى راستەقىنە ھەمان ئەو ساتانە بوون كە بە پەلە و خىرا تىپەپىن و نىمە چاوەپوئى شتى تر بووین، ئىتر ئەو كات ھىچ چارەيەكمان نىيە جگە لە سەلماندنى ئەم ناخوشىيە .

"دیل کارنگى"

483. ھېچ كەس ناتوانى ھېمنى و ئاسايشى ژيانمان بشتويىنى،
مەگەر خۇمان نەو رىگەيەي پىي بدهين.

"فيل كارنگى"

484. نەگەر 500 سەرم پىئوھ بىي، ھەموويان لە رىگەي ھەق و
دادپەرۋەرىدا بەخت دەكەم.

"ھارتىن لوتو"

485. يەك رۆژ ژيانى بەر رووناكىدا، خوشترە لە سەد سالى ژيانى ناو
تارىكى.

"بودا"

486. ئومىد بۇ مەۋقۇ لە ژياندا ۋەك يال بۇ بالدەر وايە.

"فيكتۇر ھوگو"

487. ژيان ھەمىشە بەدلى خۇت نابىي، تەنيا بە پشودرىژى دەتوانى
بەسەر ھەموو ناخۇشپىيەكاندا زال بىي.

"بونارە شو"

488. لە ژياندا، سۆز و مېھرەبانى سەرمايەن و خۇپەستىكى و ھەق
بەزىلزانين، ھەزارى و بىي نەگەسىن.

"فېنە"

489. کم بڙی، به لّام جوان و پرمانا بڙی.

"هولارو"

490. خوښی ژيان له هر 3 چه مکی: کرداری چاک، ناخافتنی چاک و هنری چاکدایه.

"زهردهشت"

491. نیراده و خواست، تاکه راستیه که و له دلی هه موو شتیځدا هه یه.

"شونهارو"

492. ناخوښیه کانی ژيان هه راموښ بکه و به نامیزنکی کراوه تر بهره و پیلی ژيان بهږ.

"شکسپر"

493. گه وره ترین گونا، ترسه.

"عهلی د.خ"

494. هر که س رڼا نه ماوه یه کی کورت بیر له باشتړکردنی ژيانی بکاته وه، گوزه رانی سبه ی له مړې خوښتره .

"فوتیر"

.....وتەى ئاۋازان.....

495. تا دەتوانى لە ژياندا شادان بە، خۆت لە بىر و هزرى بى سوود
و بى ئومىدى بيارىزه.

"چارلز ديكنز"

496. گەورەترین خوشگوزەرانى، کارە.

"على د.خ"

497. ژيان، برىتييه لە گەپان و سوورپانى ھەمىشەيى.

"لامارتين"

498. فرمىسكى دوست لە پىكەنينى دوژمن بەنرخترە.

"ف"

499. دوست، ئاويئەى سەرکەوتنەکانى تۆيە.

"ف"

500. قاز ژۆر نەزانە ئەگەر لە دوورەوھ رىوى نەناسى.

"ف"

501. رىوى ھەرگىز لە نىزىك لانەى خويىدا راو ناکا.

"ف"

.....وتەى ئاوداران.....

502. ئەو وشترەى ئارەزوى چۈنە سەر كىۆ و گەشتى شاخ بكا،
گەردنى خۆى بەپرین دەدا.

"يۆنانى"

503. نرخی بەھارى رۆژانى گەنجىتى بزانە، لەناو بەھارى سىروشتدا
بەخوشى بەھارى تەمەنت بەسەر ببە.

"دیل کارنگى"

504. بەداخەوہ بەھای ئاو کاتىك دەردەكەوى كە كانیاوہكان وشك
ببوونە.

"۲"

505. بۆ پىكھىنەنى ژيانى ھاوبەش، پەلەکردن ھەلەيە و
دواخستنىشى ھەلەيەكى تر.

"۲"

506. كاتى مندالى خۆت لە ئامىز گرت، ئەوجا لە خۆشەويستى
دايك و باوكت بەرامبەر خۆت دەگەيت.

"۲"

.....وتەى ناوداران.....

507. ئەگەر سەر لە بەيانی بە پىي چەپەوہ لە ناو پىخەفەكەت دەريچى، ئەو رۆژە ھەمووى ھەر لە ناخوشيدا دەبى.

"۶"

508. لە جەنگدا، خودا ھەميشە پشتيوانى لاينى بە ھىزىرى شەپە!

"ئىنگلىزى"

509. رشتنى فرمىسك و ئارەقە و خوین، ھەرگىز بى ئەنجام نامىنەوہ.

"۶"

510. تەنيا كەسىك سەرکەوتوو دەبى كە چاوەرپى كەس نىيە جگە لە خۆى.

"شىلەر"

511. لە كۆكردنەوہى ھاوپى و دووركەوتنە لىيان، زۆر پە لە مەكە.

"سولدن"

512. بىر لە زيان بکەوہ، بەلام خەمى بۆ مەخۆ.

"دیل کارنگى"

.....وتەى ئاوداران.....

513. دلوپىك ھەنگوین زياتر لە جامىك سرکە مېش لە دەورى خويدا
كۆ دەكاتهوہ.

"ئەمريكى"

514. كەمىك پشوو بدە تا زووتر بگەيتە ئەنجام.

"فرانكلين"

515. ئەوہى ئازايە، ھەميشە وريايە.

"۱"

516. زۆر چەنەلیدان، جۆرىك سەرکەوتنى لى دەكەويتهوہ !

"۱"

517. ئەوہى لە خودا نەترسى، مانای پارپانەوہش نازانى.

"۱"

518. مړوف، تا ئەوكاتەى وەك ئاورەوانە و لە جوولانەوہ دابى،
نوى و پاكە.

"نەھرو"

.....وتەي ئاۋداران.....

519. مۇڭ ھەرگىز خۇ بەدەست ھەرگەۋە ئادا، تا ئەۋ كاتەي تەۋاۋ
ئىرادەكەي لاۋاز دەيى.

"ئىدگار ئالان پو"

520. ئەگەر ئاپياۋىك خۇي بۇ كىردى بە پرد، بەسەر پىشتى دا بېۋ!
"۱"

521. چاۋپۇشى لە ھەلەي گەرەي دۆستەكانمان، نىشانەي
دوژمنايەتايە نەك دۆستيايەتى.

"۱"

522. مۇڭ خۇي ئاناسى، تا ئەۋ كاتەي نەكەۋىتە ناۋ تەنگانە و
چەرمەسەرى.

"ئالفرىدۇ مۆسە"

523. ھىۋا و ئارەزوۋ، نان و خۇداكى رۇڭانەي ھەژارانە.

"ھىشل"

524. زانا ھەرچى دەيزانى ئايلى، بەلام ئەۋ شتانه دلى كە دەيزانى.

"ئەرەستو"

.....وتەي ناوداران.....

525. راستى، وەك ئەفسانەيە كە ھەموو كەس باسى دەكات.

"لارۇ شفۇكۇ"

526. خۆشەويىستى، سەرەتاي ھەيە، بەلام كۆتاي نىيە.

"لارۇ شفۇكۇ"

527. چاۋەكان ئەگەر لووتيان لە نيوان نەبووايە، يەكترىان

دەخوارد.

"۱"

528. نوژمن، ئەگەر بچووكيش بى ھەر كارى گەورە دەكا.

"۱"

529. ھەركەس لە قىسەكردندا زمانى درىژ بوو، ئەو لە كرداردا

دەستى شكاۋە.

"فەرەنسى"

530. سەبركردن و لىيۋوردەيى، گولئىكن ناكەونە باغى ھەموو كەس.

"ئەمريكى"

.....وتەى ئاوداران.....

531. ئەۋەى چاڭە و باشەت لەگەلدا دەکا دەتەستەتەۋە، بەلام
ئەۋەى خەرپەت لەگەلدا دەکا، ئازادەت دەکا لەۋەى بەرامبەرى
هەمووشت بکەى و پابەندى زۆر شەت نەبى.

"۱"

532. كاتىك شتىك دەبەخشى، لال و بىدەنگ بە، ئەگەرىش شتىكت
وەرگەرت، باسى بکە.

"ئىسپانى"

533. لە هەموو كەس زالمەت ئەو كەسەيە سەر دانوئىنى بۆ كەسىك كە
هېچ رىزى لى ناگرى.

"۱"

534. بۆ زانائى ئايىنى، هېچ شتىك لە قەتاعەت و رەزامەندى لە
دەست كۆورتىدا جوانتر نىيە.

"۱"

535. زانست ئەۋە نىيە تەنيا فىرى بى و بىزانى، دەبى سودى
هەبى و كارى پى بکەى.

"۱"

.....وتەي ئاۋداران.....

536. كەسك كە بەھۆي پياۋچاكي و بەجھېتئانى ئەركە ئاينىيەكان
بەپېز و گەورە نەبى، ھېچ كات گەورە نابى.

"۱"

537. تەنيا ئەوانەي شىوھن و زارى دەكەن، دەتوانن قەدرى جوانى
و بەختەۋەرى بزائىن و جوان پىكەنن.

"ئورينا فالاجى"

538. شايى و خوشى لە مالىكدا ھەيە كە خوشەۋىستى تىدائى.
"ئەرەستو"

539. پەژارە و پەريشانى مەرگى رۇخە و پىكەنن ئىنەۋە بە رۇخ
دەدا.

"لوقمانى ھەگىم"

540. پىكەننى نەدار و ھەژاران لە دەۋرۋەرى لىۋيان زىاترتى
ناپەپى.

"شەمىل زولا"

.....وتەي ناوداران.....

541. گرینگترین و گەورەترین شانازی من، وەپێكەنین خستنی خەلكی خەمبارە.

"چارلی چاپلین"

542. ئەو مەرۆفە پارە و پوڵ پەیدا دەکا، خۆ پوڵ و پارە ناتوانن مەرۆف دروست بکەن.

"تیرانی"

543. هەموو کەسێک دەتوانی لە دەریای مەند و ئارامدا مەلە بکات.
"ئینگلیزی"

544. ئەو نەتەوەی زمانی خۆی بەباشی دەزانی، ئەگەریش بپێتە کۆیلە و دیلی نەتەوەیەکی تر و داگیر بکری، وەک بەندییەك وایە کە شاکلیلی بەندینخانەکەی لە گیرفاندا بێ و هەموو کات دەتوانی خۆی دەرباز بکا.

"ئەلفونس دودە"

545. منداڵ هەرچەند ناتەواوتر و کەموکۆپی زیاتر بێ،
خۆشەویستترە.

"رووسی"

.....وتى ئاۋداران .....

546. ئەگەر ھەز دەكەي ھەرگىز بەرامبەر دانوۋەر دانەنىشى،
ھەمىشە لەپىشت ياساۋە بە ئارامى ھەنگاۋ بىنى.
"ئىنگلىزى"

547. خۆش رابواردن لە خانوۋىيەكى بچوۋك و ھەژارانەدا، لە گىرانى
ئاۋ كۆشكىكى رازاۋەدا زۆر خوشترە.
"فەرەنسى"

548. ناخۇشترىن و تالترىن رۇڭ لە تەمەنى ئىۋەدا ئەۋ رۇڭدەيە كە
ھەرگىز پى ئەكەنى.
"شاتور"

549. شىۋەن و زارى ئاسانە، بەلام پىكەنن زۆر ئەستەمە.
"مولير"

550. لەبەھارى تەمەندا، خۇتان بە بەھار و خوشىيەكانى بەھار
بىپىتىن، خۇتان بىكەن بەگولتەك لە گولەكان.
"لامنايسى"

.....وتەي ئاۋداران.....

551. گەۋرەيى، شانازىكىردن بە باۋكتان نىيە، دەبى خۇتان
گەۋرەيىيەكى نوئى بە دەست يىنن.

"كامۇئىنس"

552. مەھمۇر و كەللەپەق ئەۋ كەسەيە بۇ لىكىردنەۋەي سىۋىك،
دارەكەي لە رىشەۋە دەريىنى.

"مىتىسگۇ"

553. دوگمەيەكم پىۋ بەدن، دەتوانم كارىك بكم خەك بىپەرەستى و
لە پىتاۋىدا گيان فېدا بكن.

"ئاپلىۋن"

554. كەسىك لە ۋەستاكەي ورياتىر و كارزانتر نەبى، شاگرديكى
مەزارە.

"ئۇناردۇ"

555. رىز و حورمەت گرتنى لەپادەبەدەرى مەركەس، دەبىتە كەم
بوونەۋەي رىز و حورمەتى خودى خۇت.

"ھاۋار بازىان"

.....وتەنى ئاۋداران.....

556. لاي خەلك باسى تەمەنى خۇت مەكە، چونكە ئەگەر كەم بى
بەبچووك و ئەگەر زۆرىش بى، بەگەرەت تىدەگەن.

"۴"

557. خۇتان پاك و خاۋىن رابگرن تا خەمتان كەم بى و خۇتان بۆن
خۇش بگەن تا زياتر سوود لە ئەقلىتان وەرېگرن.

"۴"

558. چارەپەشى و نەدارى لەۋەدا نىيە مۇف كۆيىر بى، بگرە
لەۋەدايە نەتوانى بەرگەى كۆيىرېوون بگرى.

"جان مىلتون"

559. خودا 2 چاۋ و 1 زمانى بە مۇف بەخشىۋە، تا 2 ھىندى
بەزمان قسە دەكات، بە چاۋ بېيىنى.

"ئىدمۇند گۇلدىن"

560. كە ناتوانى بەپاستى و دىئۆزىيەۋە بۇ كەسىك بگرى، ھەول
مەدە بەزۆرى فرمىسكى بۇ ھەلۋەرىنى.

"ھاۋار بازىان"

.....وتەى ئاۋداران.....

561. مەرگ بۇ رزگار بۈۋى مۇڧ لە خەم و چارە پەشى و زۇلم و
نۆردارى، باشتىن پىشت و پەنايە .

"ساق ھىدايەت"

562. دىنا كىتەبىكى جوانە، بەلام بۇ ئەوانەى ناتوانن بىخوئىننەۋە بى
سۈدە .

"كارلۇ گۇلدۈنى"

563. ئاۋمىدى تەكەم ھەنگاۋنانى مۇڧە بەرە و گۆر، چارە پەشتىن
كەس ئەۋەيە دلىكى بى ئومىدى ھەبى.

"بناپارت"

564. ھەزارىي و ئاھە زىبۈن، ئاشاردىننەۋە .

"ھەغرىيى"

565. خۇشەۋىستى و ئەفەن تا ئەۋكاتە جىگەى رىزە كە بە نووسراۋ
بى.

"بىرمەيى"

.....وتەى ناوداران.....

566. لە ھەموو قاموس زاراوەکانى مەرفەدا، ھىچ وشەىەكى باشتەر،
رەوانتەر و جوانتەر لە وشەى "یەكسانى" نادۆزىيەو.

"ق"

567. مەرفەى بى نیش و بىكار، قسەى زیاتر دەكات.

"فەرەنسى"

568. زەھاوەندکردن و ھاوسەرگىرى، بەشیکە لە راستىى ژيان.

"ئەمرىكى"

569. كات، بەنرخترین شتە لە ژيانى مەرفەدا، دەتوانى زێر پاشكەوت
بكەى، بەلام كات نایەتە پاشكەوتکردن.

"دەمارىن"

570. بەگرزى ناتوانى بەسەر رق و تووڕەبیدا زال بى، تەنیا
خۆشەويستى و بەزەبى شەپى ناخۆشییەكان دەكا.

"بودا"

571. چارەپەشى، ھەمیشە ئەنجامێك بوو لە بىركردنەوێ چەوت.

"ھىتێر"

.....ولعی لوداران.....

572. بیر، خه یال، نالّه، حهز و فرمیسک هه موویان هاوړی
خۆشه ویستی راسته قینه، نه گه به یه که وه بین.
"شگسپیر"

573. خۆشه ویستی، واته سه رگه رمیبه ک بۆ مرۆفی بی نیش و بیکار!
"ناپلیون"

574. ژین و ژیان شتیکی خودایین و نه فینیش خه یالاتی نه
دووانه یه.

"ئالفرید دۆموسه"

575. بێدهنگی له زانا و نه زان جوانه، چونکه نه زانیی نه زان
داده پۆشی و زاناش جوانتر به رچاو ده خات.
"م. حجازی"

576. ئومید، تقوی به خته وه ری و کامه رانییه له کێلگه ی دلدا.
"رهبع نه نزاری"

577. هه ولّ بده گرمانی خراپ نه خه یته پالّ خه لک، چونکه ته نیا
بیزاری و ناخۆشییه که ی به تو ده گات.
"سوقرات"

.....ونەي ئاۋداران.....

578. ئەگەر ھېچ شادىيەك بۇ ئىمە نەماۋە، باشتىن شادىمان
ئەۋەيە خۇمان شاد و بەكەيف دەربخەين.

"ويليام جىمى"

579. مۇۋى تىنەگە يىشتور ھەمىشە باسى رابردو دەكا، زانا
لەھەۋلى ئىستە دا و شىت ھەر خەرىكى داھاتوۋىە.

"ئاپلىۋن"

580. خۇپاگرى و ھىمنى، زياتىن گەۋرەيى و رىزت پى دەبەمخىن.
"لوى پاستور"

581. دەزانن بۇچى خۇمان ئۇر پى چارەپەشە؟ چونكە كەمتر
ئاگەمان لە بەختەۋەرىي خۇمان ھەيە.

"مترلىنگ"

582. بېكەننىكى ئاسايى و سىرووشى، ھاۋارىكى بەھىزە لەۋەي
گيانىكى تەندروستمان ھەيە.

"۲"

.....وتەنى ئالوداران.....

583. زىمان و ئەدەب، ھۆى سەرھىكى زىيان و مانەۋەى ھەر
نەتەۋەن.

"فىكتۇر پۇشە"

584. دىلى دايىك ، شاكارى ئەفراندنى سەرچەم كارەكانى
خودايە.

"ھىلى"

585. خەمخواردن بىر رابردو نىشانەى شكستە، خۇت لەگەل
ئىستەدا بگونجىنى تا بەرەو سەرگەموتن بېرى.

"ئالفرىدكاپۇ"

586. ترستۆك بەر لە مردنى، ھەزار جار دەمرى، بەلام مۇقى
نەترس تەنيا يەكجار و بۇ ھەمىشە دەمرى.

"شكسپىر"

587. خۇشەويستى، زىپىكى پىر بايەخە ئەگەر تىكەلاۋ بە داۋىن پاكى
پويى.

"تولستۆى"

.....وتەى ئاوداران.....

588. پىكەن و بىزە، باشتىن و بەھىزىن كەرسەى شەپن لە
دژى ناخۇشىيەكانى ژيان .

"ئانا تۆل فرانس"

589. فەرامۇشىي، باشتىن رىگەى رىزگار بونە لە خەم و
ناخۇشىيەكان.

"نيزام وەفا"

590. ترستۆك، نە شادى دەبىنى و نە خەمبارى.

"۴"

591. ھەركەس خاوەن ھەول و ئومىد بى، بەخت بالى بەسەردا
دەكشى و بەختەۋەرىي بۇ بەدىارى دىنى.

"۴"

592. خۇتان چى بن باشتىر ئۆۋە دەناسىنى نەك ئەۋەى خۇتان چۇن
باسى خۇتان بگەن.

"ئەمىرسۇن"

.....وتەي ئاوداران.....

593. ھەركات بېروا و متمانەي نېوانتان نەما، بزانە شتېك بەناوي
خۆشەويستی نەماوہ و نامېنى.

"پوشگين"

594. ھەركات بېريارت لەسەر نەجامدانى كارېك دا، دەرگەي
سەرچەم كارەكانى تەربەستە.

"فردريك"

595. كاتېك قسەيەك دەكەي، شتېك بلى كە خۆت بېروات پى بى،
نەگينا كەس لىت وەرناگرى و بۆي ناسەلمى.

"۱"

596. راستى و دروستى ھەركەس، گەرەتەين قازانجى بۆ خودى
نەو كەسە دەگەرېتەوہ.

"۱"

597. بېروا بە پېكەنېنى دوژمن مەكە.

"۱"

598. تېگەيشتن لە پەرسىيار، ئاشكەرابوونى نېوہى ولامەكەيتى.

"۱"

.....وتەى ناوداران.....

599. گۆرەوى دەبەرکردن، راست و چەپى ناوئ، زۆر خۆت بە شىتى
لەو شىئەيە سەرقال مەكە.

"۱"

600. ھەركەس لە گفتوگۇدا دەنگى بەرز كردهووە و ریزی نەگرت،
خەرىكە بەزەبرى دەنگ شىتێكى نارەوا بسەپینی.

"۱"

601. بۆ سەلماندنى يەك درۆ، ناچارى چەندان درۆى تریش بكەى.

"۱"

602. قانغترین مڕۆڤ، لە ھەمووان زیاتر ھەست بە ھەبوونی دەكا.

"۱"

603. گەوەرەترین نیعمەت و دیاریی ژيان، ئاسایش و ئارامیی رۆحە.

"۱"

604. تا دەتوانی خۆت لە زۆر خەوتن بپاریزە، چونكە لە پاش
مەرگدا كاتیكى زۆرت بۆ خەوتن ھەيە.

"۱"

.....وتەرىپى ئاۋداران.....

605. مۇسسىقاي باش و گونجاۋ، تۈزى ماندوۋىي لەسەر مېشك
لادەبات.

"۱"

606. ئەگەر ئەمىر كارىكى چاگەت لەدەست هات بېكە، بەلكو
سبەي لە دەستت نەهات!

"۱"

607. ئاۋچاۋانى ھەركەسىك، ئاۋىنەي دليەتى.

"۱"

608. قسەي راست ۋەك دېك وايە، ئىش و ئازارى لەگەلە.

"۱"

609. لە فەيلە سوفىكيان پرسى: چىت خوش دەۋى؟ گوتى: ئاگر!
چونكە ئاگر زېر دەرەخات و زېرپش پياۋ.

"قىرانى"

610. لاۋازترىن مۇۋەككەن ئەۋانەن كە تواناي راگرتنى رىزى خۇيان
نىيە.

"قىرانى"

611. شاعىر، راستگۇرتىن مېژوونوسە.

"۱"

612. ھەرگىز ناتوانىن پاداشتى تەواۋى خودا و دايك و باوك و
مامۇستا بدەينەوہ.

"۱"

613. سەرجم ئالگوڭرەكان وەك مېوہن وان كە پىگەيشتىيان
پىۋىستى بە كاتە.

"۱"

614. سەرکەۋتن دژوارە و ھاتنە خوارەوہ ئاسان!

"۱"

615. كاتى سەگ برسى بوو، تەرازوۋى ويژدان خوار دەبى.

"۱"

616. ئەگەر بە گەرمای خۆرى بەيانىان گەرم نەبوۋىتەوہ، گەرمای
ئىۋاران گەرمەت ناكاتەوہ.

"۱"

617. ئەگەر ھەزار سال باران نەبارى، ديسان ھەر نرخی ئاۋلە نان
ھەرزانتەرە.

"۱"

618. ئەگەر خۆت نەخەيتە ناو بە فرو سەھۇل، پىكانت ھەرگىز تووشى سىرپوون نايەن.

"۱"

619. بەسەرھاتەكانى ژيان ناتوانن لە ژياندا بە چۆكمدا بىنن.
"لېلىنگ"

620. دلسۆزى، گولئىكە لە باخچەى ھەژاراندا پەيدا دەبى.
"۱"

621. ھەركەس ھەولئى دابىنکردنى ژيانئىكى خوشتر نەدا، مندائىكە
خۆى بەملى كۆمەلگەو ھەلئاسيو ھە.
"فىكتۆر پوئە"

622. لە شكست مەترسن، چونكە ئەگەر تامى نااكامى نەچىنن،
قەدرى سەركەوتن و بەختەو ھەرى نازانن.
"شافەر"

623. دايك، بە دەستىكى لانك رادەژىنى و بە دەستەكەى تىرى
جىهان دەلاوئىتتەو ھە.
"ئابلىون"

.....وتەي ئاۋداران.....

624. ئەگەر باۋىم ئىكەن پى بەخشىم، مامۇستاكەم فېرى كىرەم
چۈن ئەم ئىكەن بەكم.

"ئەسكەندەر مەقلىنى"

625. ئەفەن، شاپاللىكە خۇدا بە مەۋى بەخشىۋە تا بۆلەي خۇي
بەگىرەتەۋە.

"مايگىل ئاتۇ"

626. مەن و خەللى ئەسەنە مەۋمان نەزەن، مەن دەزەن كە
نەزەن، بەلام ئەۋان زانا نەن كە بزان نەزەن!

"سۇقرا"

627. خەفتا و دور سالە دەۋىنەم و دەۋىسم، تازە دەزەن كە ھىچ
لە ھىچ نازەن!

"سۇقرا"

628. ۋامزەن ۋلات ۋەزىرى روناكەير و زىرەكى دەۋى، بەلام ئىستە
زەن تەنە پاشاى دادپەرۋەرى دەۋى.

"ئەمىر كەبىر"

629. دەلتىن بەھەشت لەژىر پىتى دايكدايە، من دەلتىم ھەروھما
جەھەننەمىش ھەر لەژىر پىتى ئەودايە.

"مارك توابن"

630. لە دنيا لە يەك شت بترسىتىن، ئەويش ھەمان ترسە!

"ناپليۆن"

631. بۆ لەدايكبويون و مردن ھىچ چارەيەك نىيە، بۆيە لە نىوان ژيان
و مەرگدا باشتىرىن سوود وەريگرە.

"جۆرج سانتابان"

632. جوانترىن و رازاوەترىن چراي ژيان، تروپكى ھىوايە، ھەربۆيە
بەشى مەزۇلى بى ھىوا ھەر نەمانە.

"شكسپير"

633. باشتىرىن دەرمان و چارەسەرى بۆ دلى شكاو ئەوھيە جاريكى
تر ئەو دلە بشكىتنييەوھ!

"زان زاك روسۆ"

.....وتەي ناوداران.....

634. ھەلايسانى شوپش زۆر ئاسانە، بەلام راگرتن و دريژەپيدانى
ئەو شوپشە ئەستەمە و ھونەرە.

"رۇماريۇ"

635. زۆر ناخۆشە كە مەۋف لە سەرە مەرگدا بى و تازە بزانى كە
ھىچ نازانى.

"موريس مترلينگ"

636. پىكەنين لە مەيدانى ژياندا، گەرەتەرين چەكە.

"ئەناتۆل فرانسى"

637. ھەركەس گوتى من خەياللاتى نىم، پىيى بلىن، ئەو قەسەيەت
يەكەم خەيالى تۆيە !

"فرانسى"

638. ئەگەر بەنيازى مندالى ژىر و دانات ھەبى، خۆت زانا و
رووناكبىر بە.

"ئالبېرت ھۇبارد"

639. ژيان، تىكەلىكە لە پىكەنين و گريان.

"داستايفسكى"

640. لە بەرزترین چیا لە سێدارەم بدەن و لە قوولترین دەریادا
بخنکیم، دەزانم کێ بۆم دەگری، تەنیا دایکم.

"لېلینگ"

641. گەورەیی لەو هەدا نییە هەرگیز نەکەوین، بگرە لەو هەدا بە
نەگەر کەوتین دیسان هەستینەو.

"ئاندەر زید"

642. سەرچەم خەڵک کۆکن لەسەر ئەوێ بەختەوهری پایە
ژیاڵیکی خوشە و هەموویان قسە و بۆچوونی هاوشتیەیان هەبە، بەلام
جیاوازی لەوێ ناخۆ بە کام رێگەدا زووتر بەو بەختەوهرییە دەگەین.

"ئارتور بریزان"

643. ئۆرکەس بەدوای بەختەوهریدا دەگەپێ، وەک ئەو کەسە
کلاوی لەسەر بێ و لە کلاوێ کە بگەپێ.

"فەرلینگ"

644. ژیاڵ لەگەڵ ژنی خەراپدا تەنیا لە ژیاڵی ناو کۆلاناڵان باشتەر،
بەلام لەگەڵ ژنی چاکیا لەگەڵ دایکوباوک باشتەر.

"۴"

.....ونئی ناوداران.....

645. دار پیر دهبی و ته نیا یه کجار بازی له سهر دهنیشی، ئه ی دار
ئو دهرفته له دهست مه ده.

"۱"

646. به دناو کردنی خه لک، کاری نامه ردانه.

"۱"

647. بازرگان که مایه پوچ بوو، به دوا ی کونه کاغه زاندا ده گه پئی.

"۱"

648. به رد له سهرت بده ی یان سهرت له به رد بده ی، ئاگه دار به که
هر سهری تویه ده شکئی نه به رده که.

"۱"

649. پیم خوشه له دۆزه خدا به سهر به سستی بژیم، نه ک له به هه شتدا
به ژێرده سستی.

"۱"

650. زۆر متمانه به دۆستی نوئی و خانووی نوئی مه که.

"۱"

.....وتمی ناوداران.....

651. هاوسه رگیری، کاریکه نه گهر نه مړه بیکه ی زووه و سبه ی درانگه.

"۱"

652. هه موو که س حه ز ده کا ماوه یه کی زځر بڅی، به لام بی نه وه ی تووشی پیری بی.

"۱"

653. نازادی بڼ مړوځ نایه ته خواره وه، پتویسته مړوځ خوی به وه و نازادی سه ربکه وئ.

"۱"

654. بڼ که سی ده سته وه ستان و ته مبه ل، باکوړ و باشوړ هیچ جیاوازیه کی نییه.

"۱"

655. شیر هر شیر، چ شیر می بی چ شیر نیږ.

"۱"

656. نه گهر ده ست که و ته بن به ردیک، به نارامی و زځر له سه رخو ده ری بیته وه، نه کا بریندار بی و ده ریش نه یه ته وه.

"۱"

.....وتەى ناوداران.....

657. كوپر تا زىندووه ھەر بەتەماي چاۋ دەڭى، ئومىدەكەي
رووناكىي ھەموۋى ژيانىەتى.

"۱"

658. دەتوانى ئاقمىك لە كۆمەلگە بۆ ماۋەيەك فرىو بدەي و
ئاقمىكىش بۆ ھەمىشە، بەلام ھىچ ھىزىك ناتوانى سەرجم كۆمەلگە
بۆ ھەمىشە فرىو بدا، چونكە ھەموو كۆمەلگەيەك سنوورىكى ھەيە
لەۋەي چەندە فرىو بخوا.

"لىنگۇلن"

659. بەرد تا لە شوپىنى خۇيدايە و ھەلنەقەنراۋە، قورس و گران و
سەنگە، بەلام كە لە شوپىنە جوۋلا، لەنگە.

"۱"

660. رىبوار ھەرچەند زياتر پىشوو و وچان بدا، زياتر لە كارۋانى
ھەڤالانى دوور دەكەۋىتتەۋە.

"۱"

661. پىلانى خراپ دژ بەۋ كەسە نىزىكەت مەگىپرە كە بە متەانەۋە
لەلات دانىشتووۋ.

"۱"

.....وتەى ئاوداران.....

662. ھەموو شتېك لە لای باریکییهو دەپسێ، بەلام زۆلم و زۆرداری
لە ئەستووریدا دەپسێ.

"؟"

663. ئەوانەى لە رێگەى چاندنى نەمامى ئازادیدا گيان دەبەخشن،
بەرى ئەو دارە ناخۆن.

"؟"

664. ئەگەر جارێك سەرئەگەوتى، رێگە مەدە ئامانجەكەت فەرامۆش
بکەى كە پێشتر ھەولت بۆ دەدا.

"؟"

665. ئەگەر ناتوانى ژمارەى ھاوپیكانت زیاد بکەى، بەلایەنى كەم
دوژمن بۆ خۆت زیاد مەكە.

"؟"

666. كۆپ بە مەلەكردنى باوكى ناپەرێتەو، دەبێ خۆى مەلە بزانی
و مل لە دەریا بنێ.

"؟"

.....وتەى ئاوداران.....

667. بەرھەمى كار وەك ھىلكە واىە، تا سېى نەكەى ناتوانى بىخۆى.

"۱"

668. مەيموون، تا ئاشىرىنتر و ئاخەزتر بى، يارىكردن لەگەلىدا

خۆشتر و بەچىژترە.

"۱"

669. بى شەرمىى، فېلىكە مرقى بى ھونەر و نەزان لە مەيدانى

ژياندا بى گوزەران بەكارى دەبات.

"۱"

670. نەينى، ئەو شتەى خۇمان ناتوانىن بىپارىزىن و باسى دەكەين،

بەلام داوا لە بەرامبەرکەمان دەكەين بىپارىزى.

"۱"

671. ئەگەر لە پىدانى پاداشتدا دەستت كوررە، لە پىزانىن و

گوتنى سوپاسدا زمانت درىژ بى.

"۱"

672. خويندەنەوہى چاك، لەراستىدا لىكدانەوہى نووسراوہكان و

گەيشتن بەماناى دروستى وشەكانە.

"۱"

.....وتەي ناوداران.....

678. بە شوين شتيكدا مەپۆ كە تەنيا بە چاۋ دەيىيىنى، بە لكوو
بە دواي شتيكدا بپۆ كە بە بير و ھۆش و چاۋ دەيىيىنى.

"۱"

679. ھەموو دارىك گول دەكا، بە لام ھەموويان بەر و بووم نادەن.

"۱"

680. گۈزەكەر، خۆي لە گۈزەي شكاودا ئاۋ دەخواتەو.

"ئىرانى"

681. بېزاربوون ناخۆشترين شت نىيە، بە لكوو ئەو ھەيە ھەز بە گالتە
و كەيفخۆشى نەكەي، بە لام ناچارىت بكن.

"۱"

682. دان بەخۇداگرتن و لىبوردەيى، لە ھەموو تالىيەك تالترە،
بە لام بەرھەميان لە ھەموو شىرىنييەك شىرىنترە.

"۱"

683. ھەز و ئارەزوو، تاكە شتن مرقۇي نەدار و ھەزار ھەموو رۆژنىك
دەيخۇن.

"۱"

684. تەلەفون، ئەو بەستەزمانەي دەبېتە ھۆي زمان درېژي و
زۆرلەيى ھەندىك كەس.

"۱"

685. دەروونناسى، ھونەرىكە ھەموو پېيان راست و باشە، بەلام لە
تايبەتمەندىيەكانى رادەكەن.

"۱"

686. سەبر و دان بەخۇداگرتن، ئامېرى گواستەنەيە كە بەھىمنى
بەرەو ئامانچ دەپۆا، بەلام ھەر دەگاتە مەبەست.

"۱"

687. شانس و بەخت، ئەو 2 شتەي پياوي سەرکەوتوو ھەرگىز
بەپوايان پى ئاكا و بايەخيان پى ئادا.

"۱"

688. ناوبانگ، شتىكە دەبى و دەدەستى بېنى، بەلام رېزو و حورمەت
شتىكە نابى لە دەستى بدەي.

"ئارتۇر شوپنھاور"

.....وتەي ناوداران.....

689. كەسايەتتى راستەقىنەي تاكىكى كۆمەل، ھەمان ئەو قسانەن
كە خەلگ پاشەملە لەبارەيەو دەيكن.

"ئىدو ھاو"

690. مەپوانە كى قسە دەكا، بزانە ئەو قسانەي دەكرىن چىن.

"ئوكتافىو پاز"

691. چرات لە دەستى ھەركەسىدا بىنى، رىزى لى بگرە و سلاوى
لى بگە.

"ئوكتافىو پاز"

692. ئەو كەسەي ناشقى خۆيەتى و بەخۆي دەنازى، لايەنيكەم
شانسى ھەيە كە ركا بەرى كەمن!

"جۆرج كرىستوفەر"

693. ھەمووكەس كارى باش دەكا، بەلام تەنيا لەوانە ديارە كە
ئەركيان چاكە بوو ھەر لەوان ديارە.

"رۇبەرت بىچلى"

694. پىويست ناكە دوژمانتان خوش بوى، لەگەل دۆستانتان
رەفتارىكى باشتەرتان ھەي.

"ئىدو ھاو"

.....وتى لاداران.....

695. بەرلە پارانەوۋە بۆ بارىنى باران، ئاگەدارى پېشېبىنى
كەشناسى بن، بەلكوۋ بى پارانەوۋە خۆى بارى.
"مارك تۋاين"

696. ئىمە ھەمىشە خەرىكىن خۇمان بۆ ژيان ئامادە دەكەين، ھەر
بۆيە فرىا ناكەوين بژين.
"ئىمرسون"

697. بە مىليۇنان مۇۋ خۋازىيارى ئەۋەن ھەرگىز نەمرن، بەلام
ئەگەر دوا نىۋەپۆى رۇژىكى پىشۋو باران بىبارى، نازانن چۆن كاتى
خۇيان بەسەر بىيەن ولە ھەموو ژيان و دنيا بىزار دەبن، ئەۋەيە
خەزەكانى مۇۋ.

"سۆزان ئەرتز"
698. نرخی مۇۋ لەۋشتەدا نىيە ۋەدەستى ھىناۋە، بگرە لەۋ
شتەدايە كە خەز دەكا ۋەدەستى بىتى.

"جبران خلیل"

699. بەر لەۋەى فەرمانى رۆىشتن بەخۆت بدەى، تەۋاۋ دلتيا بە
لەۋەى دەتۋانى بگەپرەيتەۋە.

"روجر ئەلسين"

.....ئۆتەي ئاۋداران.....

700. ئەگەر ھەموو بەكراۋەيى باسى بېرۇپاي خۇيان بگەن، ھېچ كېشەيەك بۇ گەفتوگۇ لە ئارادا نابى.

"بنيامين دسرىلى"

701. كەسى زانا، بەپىي پېۋىست شت دەكپى، نەك بەپىي توانا، خۇ ئاكىرى ھەرچى بۇت كرا بېكپى.

"ميشل دومونتان"

702. مۇۋ تەكە ئازەلىكە دەتوانى ھەلسوكەۋتى دۇستانە لەگەل ئەۋزىندە ۋەراندەدا بكا كە بەنيازە بىيانخوا.

"باتلەر"

703. رۇژنامە نوۋسى راستەقىنە ۋەك پزىشكى دىسۆز ۋايە، راستىيە تالەكان ۋەك دەرمان دەرخواردى خوينەر دەدا تا لە نەخۇشىي خەۋ راپەپى ۋ ھۇشيارى بكانەۋە.

"د.احمد"

704. ھەركات رېگەي ئەقل ۋ زانست گىرا، شىتى سەر ھەلدەدات.

"ئوكتافيو پاز"

.....وتەي ئاوداران.....

705. كاتىك مرقۇ بەھۆى بىرپاكانى ژيانى ئاسايى لى تىك چو،
دىارە شىك بەناوى ئازادى نىيە.

"بىرتاندى راسىل"

706. مرقۇى تاوانبار بۇ دلدانەھەى خۆى بەرامبەر كار نامرقۇەكانى
دەلى: ھەرچى بى منىش مرقۇم.

"ھارسى"

707. ترس و چاۋەپوانى، 2 پاسەوانى دۆزەخىين كە لە دىيادا ھۆى
ھەموو ئازارەكانى مرقۇن.

"گاندى"

708. سەرچاۋەى سەرەكىى ھەموو پاشكەوتن، كۆنەپەرستى و
تۆردارىيەك ترسە، زالبوون بەسەر ترسدا سەرەتايەكى گرینگە بۇ
زانايى و تىگەيشن و زالبوون بەسەر ھەموو شتەكانى تردا.

"بىرتاندى راسىل"

709. قارەمان ئەو كەسەيە بتوانى ترس بكاتە ھىزىكى سودمەند و
بىخاتە خزمەت ئامانجەكەى.

"د. ئىس نىل"

710. ھۆي بە دەست ھېتانی مال و سامانی گەورەي دەولە مەندیک، سەرەتا ترسی لە دەستدانی ئەو بڕە کەمە بوو کە پێشتر بە دەستی ھېتاو و پارێزگاری لی کردوو، تا ئەوێ زیادی کرد و ئێستە بوو دارایی و سامانیکی زۆر.

"ئانتونی"

711. زانست لە ھەموو کاریکدا قسەي یە کەم دەکا، بە لام مەرج نییە ھەمیشە دوا قسە لای زانست بێ.

"فیکتۆر ھۆکۆ"

712. سەرچەم زانستەکانی ئێمە لە ئاست راستییەکاندا سەرەتایی و منداڵانەن، بەو حالەش زانست بە نرخترین شتە کە ئێمە دەتوانین بڵێین بو ژیانی ئەمڕۆکەي مەرفایەتی ھەمانە.

"ئێشتاین"

713. زانست بەبێ ویژدان، بکوژی رۆحە.

"فرانس بیکن"

714. دادپەرورەي بیرۆکەيە و رێبازیکە، بە لام زۆرداری شتیکە ھەيە و ھەستی پێ دەکری.

"لیندا بلانڈفۆرد"

.....وتەي ناوداران.....

715. كۆمەلگە بەرمە مەيىنى تاوانە، تاوانبار تەنيا كەسپكە و
جىيەجىي دەكا.

"كوتولە"

716. كات مامۇستايەكى مەزىنە، بەلام بەداخەوۋە دواچار سەرچەم
قوتايىيىنى دەكوڭى.

"هېكتور بېرليوز"

717. ئوۋەي بەپاريزەوۋە باسى راستىيەكان دەكا، نيوەي
راستىيەكانى شاردوۋەتەوۋە.

"جېران خەلىل جېران"

718. كىنە ورق ناتوانن شەپى ورق و كىنە بكن، بەلام
خۆشەويستى توانى ئوۋ كارەي ھەيە.

"د.مارتىنگ لوتزكىنگ"

719. كۆنەپەرەستى، درۆ و ناراستى پاداشتى گەورەيان پى دەدرى،
بەلام راستى ناچارە سوال بكا.

"د.مارتىنگ"

.....وتەى ئاوداران.....

720. ھېچ وتەك بە ئاسانى مەسەلمىنىن بەو بيانوۋەى خاۋەن
وتەكە پېشتەر قەسەى چاكى كىردون!

"رايش باج"

721. تەنيا يەك شتى باش ھەيە ئەۋىش زانايىيە، ھەروھە تەنيا
شتىكى خراپ ھەيە كە نەزانىيە.

"سوقرات"

722. رەخنەگر، ئەو كەسەى ھونەرى بىنىن فېرى ئەۋانى تىر دەكا.
"برىمت"

723. ئەگەر ھونەر نەبوۋايە، راستىيەكان وئىرانىان دەكىدىن.
"ئىچە"

724. ئەفەن، پردىكى زىرپنە پېيدا دل بەرەو ئاسمان سەردەكەۋى.
"ئىمانوئىل گايىل"

725. تا ئاسمان تارىكتىر بى، ئەستىزەكان جۋانتىر و زىاتىر
دەدرەۋشىنەۋە.

"لىئوناردۆ دافىنچى"

.....وتەى ئاوداران.....

726. تەنەت لەو بەردانەى سەر رېگەيان گرتووى، دەتوانى شتى
نۆر جوان دروست بکەى.

"گوتە"

727. ھەركات ھىوا بە ژيان نەما، مردن دەست پى دەکا.

"ناپلئون"

728. راستىيەكى تال، ھەزاران درۆى شىرىن دىنى.

"ئەفرىقىي"

729. بۆ زالبوون بەسەر چارەنوسدا، ھىچ كات درانگ نىيە.

"ماريا ھىربىرت"

730. سادەترىن راستىيەكان ئەوانەن كە ھەمىشە درانگتر لە
ھەمووان بۆ مەزۇف دەردەكەون.

"لودوئىك فوئىراج"

731. ئەوھى دەيزانىن دلۆپىكە و ئەوھى نايزانىن ئوقيانووسىك.

"نيوتون"

.....وتەى ئاوداران.....

732. ئەوانەى دژى ئازادىن، كەسانىكىن كە خۇيان شايانى ئازادى
نىن.

"ئابراھام لىنگۇن"

733. ئاقەفەس تەنگىز بى، ئازادى شىرىنتر و بەتامترە.

"ئالمانى"

734. رۇژىك ژيان بە ئازادى لە 40 سال ژيان بە ژىردەستەى و
دىلى باشتەرە.

"بابەك خوررەمدىن"

735. ھەرگىز ھول مەدە كەسىك وەك خۇت لى بگەى، چونكە
سرووشت ھەركەسى بۇ خۇى ساز كىردوۋە.

"ئىمرسۇن"

736. شەپ، سەرجم گۆشەكانى تارىكى مۇؤف رووناك دەكاتەوۋە و
مۇؤف خۇى و تواناكانى دەدۇزىتەوۋە.

"ئورىانا"

.....وتەى ناوداران.....

737. مېۋان ھەمىشە خۇشخالت دەكا، ئەگەر بەھاتنى خۇشخالت
نەبى، بەرۋىشتىنى خۇشخالت دەبى.

"فرانسوا روشفوكوا"

738. سېكس كاتېكى كەم دەبا و خۇشپىيەكەى زووتەواو دەبى،
بەلام كېشە و گېچەلىكى زۆرى پىۋەيە.

"جان برېمور"

739. دلدارى، يانى ناسىنى پىا و ژنىك كە يەكتر ناناسن!
"سامرىست موام"

740. ئىمپراتورىيەكان لەناو دەچن، بەلام شىعەرىكى باش و جوان.
ھەرگىز لەناو ناچى.

"ھىموت"

741. بەختەۋەر، كەسېكە شادبۋونى خەلك بە شادىي خۇى بزانى.
"كوتە"

742. لەجىياتى ناردنى نەفرەت بۇ تارىكى، مۆمىك بۇ رووناكىي
داگىرسىنە.

"گۆنفسىوس"

.....وتەى ناوداران.....

743. ئەوۋى لاي ئىمە بە مەرگ ناسراۋە، چۆرىكە لە زيان كە
نەمانتوانىۋە لە جۆرەكەى تى بگەين.

"مەلىنگ"

744. مەۋف لە ھەر تەمەنىكدا لە كاركردن ۋەستا، ۋا باشترە سالى
دواتر بمرى.

"ئىدىسۇن"

745. زۆرۈن ئەۋانەى تەنبا بەدەنگى پاچ ۋ خاكەناسى كۆپھەلەن
لەكاتى مردنى كەسىكدا لەخەۋ ھەلدەستن.

"ئەپلىۋن"

746. ھەركەس لە مەرگ بترسى، ئەۋە لە زىانىش ھەم دەترسى.

"فۆلتىر"

747. شوۋىنى نوۋستىن، مەترسىدارترىن جىگەى جىھانە، چۈنكە
زۆرىەمان لەۋ شوۋىنەدا گىيان دەتسپىرىن.

"مارك تۋاين"

748. مردن ۋ مەرگ، زۆر ئاسانتەرە لە بىرگەردنەۋە لەبارەى خودى
مەرگەۋە.

"بزرگ ەلەۋى"

.....وتەي ناوداران.....

749. ژيان زۆر شيرينه، چونكه مړوف تيدا به كجار و بۆ هميشه ده مړئ.

"مولير"

750. له كاتى مردن و ناشتنى مندا، ههردوو دهسته كانم له تابووته كه دهريتنن تا سه رجه م خه لكى دنيا بزانن كه له م هم مووه كه نجينه ي دنيا و سامانه ي هه مه، له دنيا هيچم له گه ل خومدا بۆ نه چووه.

"هه سكه ندهر"

751. ژيان، رېپيوانتېكه به ره و باره گه ي مهرگ تا به به كجاري و بۆ هميشه بژين.

"نيكول"

752. زيندوو ه كان، نه و مردووانه ن كه بۆ پشوو دانتيكى كوورت له دنيا دا سه يران ده كه ن و پشوو ده ده ن!

"مترلينگ"

753. ژيان بۆ مړوفه كان نه خو شيبه كي ده ردناكه، كه ته نيا به مهرگ چاره سه ر ده كړئ.

"هه بو عه لا"

.....وتەي ناوداران.....

754. ئەي مەرگ، سوپاست دەكەين كە رووناكى دەخەيتە سەرئەر
هەموو نەزانىنانەي ئىمە.

"بوسەنە"

755. بۇ ژيانكردن راشكاو و بویر بە، چونكە مەرگ هەر هەيە و
لیمان وەرناگرەنەو.

"مەمەد مەسعود"

756. زۆر نەوانەي پېش مردن نغرت دەكرين و دواي مردنيان
خۆشەويست دەين.

"سيرون"

757. هەندىك خەلك لەترسى مردن، خۆ بەكوشت دەدەن!
"ئەسەد ئابادى"

758. وەرن با ژيانمان وەك گولەكانى هاوين و مەرگمان وەك
گەلاكانى پاييز بە خەسار نەچى.

"ئاگور"

759. ئەوەي خۆ دەكوژى حەز دەكا خۆشەويستىر بى، بەلام نازانى
بۇ خۆشەويستى ريگەي باشتەر هەيە.

"م.حجازى"

.....وتەى ئاوداران.....

760. ئەگەر مردن نەبووايە، ھەرگىز رەفتار و ھەلسوكەوتى باش پىك نەدەھات.

"شاتو بريان"

761. ئەگەر بزانن تاوانبارىك لەپاي سىدارە چەندە ئارەزووى گەرانەوہ بۆ ژيان و دەستپىكردنى ژيانىكى پاك و دوور لە خراپەى ھەيە، ئەوكات زۆر زياتر لە ئىستە قەدرى يەكتريتان دەزانى و بە پاكى لە يەكتريتان دەپوانى.

"سینا"

762. ژيان خەوہ، مەرگ ھەستانە لەم خەوہ، گازندەى كورتبوونى دەكەين، ھەولیش دەدەين كورتتر بىتەوہ.

"ديكارت"

763. لەدايك بووم و نەمزانى بۆچى؟ ژيانم كرد و نەمزانى چۆن؟ ئىستەكەش دەمرم و نازانم بۆچى؟

"باسكال"

764. مردن، نابوودبوون نىيە، بگرە گۆپىنەوہى ھارپىكانمانە.

"لامارتين"

.....وتەي ناوداران.....

765. مردن، هيچ كات دژوارتر و مه ترسیدارتر له كاتی له دایكبوونت نییه.

"ئه ناتول فرانس"

766. مردن، ئاره زووی هه نديكان و مایه ی رزگاربوونی هه نديکی تره، به لام دوا چاره نووسی هه موومانه.

"سنگا"

767. نه كات ئه گهر تووشی گرفتیک بووی، ئاره زووی مه رگ بکە ی.

"مه مه ده د.خ"

768. زۆرجار مۆفەكان بۆ ده ربازبوون له مه رگ، گیانی خۆيان دۆپاندوه.

"تەلیر"

769. هه ركات هه ستت كرد ئیتر پێویستیت به پیشكه وتن نییه، خه ریکی ئاماده كردنی تابووتی مه رگت به !

"د.ماردن"

770. مردن ئه ستم نییه، به خته وه ر نه بوون له هه موو شتیك زه حمه ت و ناخۆشته ر.

"هوگۆ"

771. ھەمووكەس 2 جار دەمرى، جارېك كە خوشەويستىي لى دل
دەرچوو و كاتېك كە بە يەكجارى دەمرى.

"فۇلتېر"

772. بېكارى و كارنەكردن لى ھەموو شتېك زياتر لى مەرگ و نەمان
نېزېكمان دەكاتەو.

"زانايەكى پۇلۇنى"

773. مەرگى ژيان و جەستە لى بەرامبەر مەرگى ئەفېن يان
خوشەويستېكدا، زۆر كەم بايەخە و ھېچە.

"فۇلتېر"

774. بەبى مەرگ، ژيان ھېچ بايەخېكى نەدەبوو، ئەو ترس لى
مردنە كە ژيان بۇ ئېمە خوش و بەتام دەكا.

"مترېنگ"

775. ھەموو شتېك رېگەچارەيەكى بۇ دەريازىوون ھەيە، جگە لى
مەرگ.

"دېخودا"

776. مەرگ، تاكە شتېكە لىو دىنبايەدا زۆر دابوەرانە و بە يەكسانى
دابەشى سەر ھەمووان كراو.

"فېلېپ"

777. ئەو بەردەي دلى لى شىئوئەي تاشىنى پەيكەرسازەكەي
بېرەنجى، پەيكەرىكى جوانى لى نايەتە بەرھەم.

.....وتەي ئاوداران.....

"ھىندى"

778. ھەموو ئافرىدە تېڭ مۇڭغە، بەللام ھەموو مۇڭنىڭ ئافرىدە تېيىگە،
ھەر شىتېڭ بەشىگە لە شىتېڭى تىر.

"ھاۋار بازىيان"

779. كاتىڭ جوان ھەست بە كورتى و كاتىيىۋونى ژيان دەكەين كە
بىر لە رۇڭانى رابردوومان بىكەينەۋە.

"ھاۋار بازىيان"

780. زەۋى كە دلى لە نوۋكى گاسن بېرەنجى و لە گاجووت بىرسى،
بەرھەمىكى باش و بەپىتى نابى.

"ھىندى"

781. ھەموو مەلەۋانىڭ دەتۋانى لە رېپرەۋى ئاۋدا و بى بوۋنى گرفت
مەلە بىكا، بەللام مەلەۋانى چاك كەسىگە بە بوۋىرى و لەخۇ بردوۋىيىگە
لە پىچەۋانەى رېپرەۋى ئاۋەكەدا مەلە بىكا.

"بېرەنگى"

.....وتەي ناۋداران.....

782. مردن، چركەيەكە و ژيان تەمەنيك، كەواتە بەخۇشى بژى و لە
ترسى مردن، ژيان بەفېرۇ مەدە.
"ھاوار بازيان"

783. ھەمووكەست خۇش بوئ، بەلام ھېچ كەست لەخۇت خۇشتر
نەوئ، چونكە ئەو ەيان مرقۇندۇستى نىيە.
"ھاوار بازيان"

784. ھەركەس بېرواي بەئالوگۇر نەبى و خۇي لەگەلدا رېك نەخا،
ھەرگىز پېشكەوتن بەخۇيەو ە ئابىنى.
"ھاوار بازيان"

785. ھەول نەدان بۇ پېشكەوتن، خۇي دواكەوتويىيەكى
راستەقىنەيە.

"ھاوار بازيان"

786. تۆمەت و بوختان، ەك خەلۋوزى رەش و پېس وايە،
ئەگەريش نەتسوتىنى، رەشت دەكا.

"رووسى"

787. بۇ ئۆزىنەو ەي ھەلەكانى خۇتان، رېگە بدەن كەسانى تر
قسەتان لەوبارەو ە بكن.

"ماروين ئشتون"

.....وتەى ناوداران.....

788. تاوانباران بە دەستى ياسا لە ناو ناچن، بە لگور بە دەست مۆفەكانى ترەو نەبوود دەكرين.

"جۆرج برناندشۆ"

789. كارى هەندىك باش، باشترە لە قسەى زۆر زۆر باش!

"گوين هيمۆر"

790. چاكە دەرەق بە چاكە، كارى هەموو كەسيكە، بە لام چاكە دەرەق بە خراپە تەنيا كارى جواميرانە.

"توركى"

791. كاتيك زمانمان كراوەيه، ناكري دەرگەى دلمان دابخەين.

"برىگهام يانگ"

792. لە تاوان و جينايەتدا، كاتيك هيج گەوايەدەر و شايتيك بۆ سەلماندنى بە لگەى تاوان نيبە، شوين پەنجەكان دەريدەخەن كە خودايەك هەيه و بەرگري لە راستيبەكان دەكا.

"نيوتون"

793. مۆفە خەوالوو و خەوخۆشەكان، بە شيكن لە سەر كەوتنى خەلكانى تر و خويان سەر كەوتوو نابن.

"ئەلبانى"

794. تاقمە گرینگ و زاناکانى ناو كۆمەل زۆر ئاسانتر لە تاقمە نەزانەكان، بپوا بە درۆ گەورەكان دەكەن.

"هيتلەر"

.....وتەى ناوداران.....

795. درۆ ھەرچەندە گەورەتر بى، خەلگ ئاسانتىر بېۋاى پى دەكەن.
"جۆزف گوبلز"

796. بۆن و مەرامى ئەو گولە سوورەى بەھار بۆ ھەمىشە لەناو ئەو
دەستەدا دەمىتتەو ھە كە پىشكىشى بەرامبەرەكەى دەكا، جگە
لەو ھەى دىمەنى كاتى پىدانى ئەو دىارىيە ھەرگىز لەياد ناچى.
"ھىندا بىجار"

797. ئەسپى يەكەمى كىتەركىتى راكردن، ناتوانى بارى قورس
ھەلجىگى، كارى ئەو راكردنە نە بارەبەرى.
"سكاتلەندى"

798. ئەگەر نىيازى ژيانى ھەبى، رىگەيەك بەرامبەرت دەبىتتەو، با
لە پشت سەرتە و تىشكى خۆر روومەتت گەرم دەكا، باران كىلگەى
دلت ئاۋ دەدا و لىرەدايە ھەست دەكەى تامى راستەقىنەى ژيان
چىيە.

"ئىرلەندى"

799. ھەركارىك شايانى ئەنجامدان بوو، دىارە شايانى ئەو ھەيشە
بەباشى بىتە ئەنجامدان.

"فلىپ ئىستن ھىرپ"

.....وتەي ناوداران.....

800. دۆزەخى راستەقىنە، بۇ ويژدانىڭكە بەردەوام بىنەرى
نادادىپەروەرى و زۆردارىيە و خەمى پىۋە دەخوا.
"ئەلمانى"

801. ھەرگىز نابى كارىڭ ئەنجام بەدەم كە ئەگەر لە دوا ساتەكانى
ژياندا بووام، خۆم لى پاراستبووايە.

"جانانان ئىۋارد"

802. ھونەرى ژيان ئەۋەيە، راستگۆيى و پاكيى دەستەكانت
بەھەموو خەلك پىشان بەدى و نەترسى.

"ئى ۋدى لوكاس"

803. زۆربەى ئەۋانەى دەۋلەمەندن و سامانىكى زۆريان ھەيە، ئەگەر
كەسايەتى و سامانىان مەترسى لەسەرنەبى، ئامادەن واز لە
كۆكردنەۋەى زياترى سامان و دارايى بىتن و قانەن بەژيانى ئىستەيان.
"ماگياۋىللى"

804. ھەرگىز ناتوانى دەستى كەسەك بە گەرمى بكوشى، لە كاتىڭدا
ھىشتا دەستەكانت مەستى موشت كراون.

"گاندې"

.....وتەى ئاوداران .....

805. بزانە كە ھېچ دەستىك لە ژياندا، باشتەر لە دەستەكانى خۆت
ياوهرى و پشتگيريت لى ناكەن.

"فرید ھېتر"

806. چ نھيتيىبەك لەوهدايە ھەندىكجار دەستى نەيارى خۆمان
بەوپەرى گەرمىيەو دەكوشين؟

"ئەلكساندر پنى"

807. مەرفى بى ھىوا ھاوار دەكا كە ئەى مەرگ بگەيە، ژيان
كوشتى.

"ھاوار بازيان"

808. ھەركەس لاى خۆى رىزى نەما و شتە پىرۆزەكانى لا بى بايەخ
بوون، بەھېچ جۆر ناتوانى كارىك بكا كەسانى تر رىزى لى بگەن، بۆيە
بى ئەوھى خۆى ھەست بكا نىوھ نىوھ كەسايەتییەكەى لە دەست
دەدا.

"ھاوار بازيان"

809. سەريازى راستەقینە، لە شەردا بە دىل ناگيرى، گيانى دەدا،
بەلام خۆى بە دەستەوھ نادا.

"ھاوار بازيان"

.....وتەي ناوداران.....

810. ئەو كەسەي شىتى بەلگەدار نەسەلمىتى، پېشوازي لە
سەلماندنى شتە بى بەلگەكان دەكا.

"هاوار بازيان"

811. مړوځى له خوږايى و لووت بهر زكه ههنگاوى نا، بزاني به سەر
دەستكردى پېنه چيپه كدا ههنگاو دەنى.

"شكسپير"

812. گوناهاكار، به دەم به سترأوى و بېدەنگى خوځى ون دەكا، بۆيه
بېدەنگ بى باشه.

"شكسپير"

813. كه سيك كه له گەل دەررونى خوځى له شه پدايه، ناتوانى باسى
خوشه ويستى بۆ كه سانى تر بكا.

"شكسپير"

814. چاوه كان هه چهنده گه وره بن، ناتوانن خوځيان ببينن.

"شكسپير"

815. مړوځه كان، به پېتى ويست و خواستى خوځيان پرسه كان شى
ده كه نه وه و به لاى خوځياندا ديشكىننه وه.

"شكسپير"

816. نهوانه به نيازى ناگرىكى گه وره بكه نه وه، سه ره تا به
سووتاندنى گه لا بچو كه كان دەست پېدەكەن.

"شكسپير"

817. شەپەف و مەترسى، دوو ھاورپى ھەمىشەيى و لە يەك ھەئە بىراوى يەكترىن.

"شگسپىر"

818. مۇڧى نەزان كوئىركوئىرانە پىشوازيىھىكى وا گەرموگور لە زولم و زۆردارى دەكەت كە مۇڧى زانا بە زانستى خۆيەو نەمجۆرە پىشوازيىھە لە دادپەرورەرى و يەكسانى ناكەت.

"شگسپىر"

819. راوئىز لە گەل كە سىكدا مەكە كە بىراوى بەكارىك نىيە ئەگەر لە سەرەتاوہ خۆى دەستى پى ئەكردى.

"شگسپىر"

820. ھەركەس ھىز و مېشكى خۆى بە دوژمن نەدا، دەبى ئاگەدارى جەستە و گيانى خۆى بى.

"شگسپىر"

821. مۇڧى زانا رىگە نادا لە كارەكانىدا رەنگ و روخسارى نوئىنەرايەتتى وىست و مەبەستەكانى بكا.

"شگسپىر"

.....وتەي ئاۋداران.....

822. ھەژاران و نەداران، بە بېدەنگى دەمرن و كەس ھەستيان پى
ناكا.

"شكسپير"

823. ھەر شتېك لە شتېكى تر بچى، ھەرگىز ناتوانى تەواۋ خودى
ئەۋ شتە بى، تەنيا ھاۋشىۋەيەكە.

"شكسپير"

824. مەۋفى ژىر و زانا، رق و توۋدەيىيەكەى نەرم دەبېتەۋە، بەلام
مەبەست و بېيارەكەى ناگۈپى.

"شكسپير"

825. ھەركەس توانى بە پارانەۋە خەلك پازى بكا، خۋىشى ھەم
بە پارانەۋە لىى بۆ ھەموو شتېك پازى دەبى.

"شكسپير"

826. ھەركەس تا خۋى شايانى رىز نەبى و رىزى لى نەگىرى،
قسەكانى جىگەى بېۋا نىن و لىى ۋەرنەگىرى.

"شكسپير"

.....وتەي ئاۋداران.....

827. ئەگەر فرمىسىستان لە چاۋدا ھەيە، ئەۋىش ھەر بخەنە خزمەت سازکردنى ژيانىكى خوشتر.

"ھاۋار بازبان"

828. نەينىيەكان بەباشترین شیۋە ئاشكرا بکەن، چونکە دەتوانن سوودی باش لە نەينىيەكان وەرېگرن.

"شگسپير"

829. ئەو کەسەي بەرامبەر ھاوړې و نيزیکه کانی خراپه دهکا، بەرامبەر دوژمنانی ھېچى پى ناکړى.

"شگسپير"

830. ھېچ کەس و ھېچ شتيك ھيئندە تاقى مەكەوہ كە لەژېر تاقىکردنەوہ كانی تۆدا بېزار بى و لەناو بجى.

"شگسپير"

831. كارىك مەكە ناچار بى كارىكى ترى بۆ بکەى و لە كارى دووہمدا تووشى پەشيمانى بى.

"شگسپير"

.....وتہی ناوداران.....

832. ھاوړیکهت خوښ بوی، به لام که موکوپیه کانی به که موکوپي
وهر بگره، نه کا ھاوړیتی چاوت پیوښی.

"شکسپیر"

833. کاریکی وا بکه دوژمنه کهت له راوانان و به دواچوونتدا ماندور
بی و خه رجیبه کی زږوت لی بکا.

"شکسپیر"

834. به لگه ی باش، ده بی ملکه چی به لگه ی باشر بی و خوی
به ده سته وه بدا.

"شکسپیر"

835. زیان بریتییه له هات و نه هات، مروښی زانا له هاته کانی
باشترین که لک وهرده گری و له خوبایی نابی، ھاوکات له نه هاته کانیدا
خوی نادوړینی و به سهر خویدا زال ده بی.

"هاوار بازبان"

836. ته نیا نه وکه سه ی خوشترین ساته کانی بو دوست کردی
ده توانی ناخوشتین ساته کانیشست ساز بکا.

"هاوار بازبان"

837. نه گره موومان گوی له په کتری بگرین، که س کینه ی که سی
له دلدا نامینی تا ناخوښی به دواډا بی.

"هاوار بازبان"

838. نه وانه ی باشی ټافره له جوانیه که یدا ده بیننه وه، بی
گومان باشی پیاویش له سامانه که یدا ده بینن.

"۱"

839. بۆ که یشتن به شتی که وره، پیوښته واز له شته بچوکه کان
چنین و چاوپوښیان لی بکه ی.

"هاوار بازبان"

840. ترس، شتیک نیه جگه له خوږواردن له راستیه کان، واته
ترس، هه مان ترسه له راستیه کان.

"هاوار بازبان"

841. نه و هیزه ی بۆ راکردن له راستیه کان به کاری ده به ی، نیوه ی
سهرنی سه لماندنی خودی راستیه کان بکه ی باشته،
چونکه ناکړی بۆ هه مشیه له راستیه کان رابکه ی، به لام ده کړی ته نیا
بۆ جاریک راستیه کان بسه لمینی.

"هاوار بازبان"

842. ھېچ نەبى باشترە لەۋەي خەراپ بى.

"ھاۋار بازىان"

843. كەسك كە باش دەزانى كار بە كوتك و چەكوش بكا، پىيوايە
ھەموو كەس بزمارە.

"ئابراھام نرلو"

844. ھېچ كات نابى گرینگىزىن كارەكان بە قوربانى كارە كەم
بايەخەكان بكەين.

"كوتە"

845. بە يەك پى ھەلاگوتنى سادە دەتوانم 2 مانگ بە باشى بژىم!

"مارك تۋاين"

846. كە ھەستت كرد كارەكانت زۆر گرینگن، بزانە مەترسىي لەخۆ
دابىران و بە ھەلە چوونت تىدا زۆرە.

"بوترواند راسل"

847. لە گەۋرەيى مەترسى، چونكە پىاۋانك ھەر بە گەۋرەيى لەدايك
دەبن، پىاۋانك گەۋرەيى بە چەنگ دىتن و كەسانك گەۋرەيىيان بە زۆر
بە سەردا دىتە سەپاندن، واتە ھەموو گەۋرەيىيەكان جىگەي لى
ووردبۈنە ۋەيان ھەيە.

"شكسپىر"

.....وتەى ناوداران.....

848. كاتى رېزگرتن لە خەلك زۆر خۆت بچوك مەكەو، چونكە
هەندە گەورە و بەرپز نیت!

"گلدامير"

849. خۆت خوش بوئ كە سەرەتاي خوشەويستىيەكى درىژخايەن و
تامەتاييە.

"ئۆسكار وايلد"

850. تەنيا بەھۆى گرفتە ئابوورىيەكانەو، يە خەلك پېيان وابە
دەولەمەندى لە ھەزارى باشتەرە.

"وودى ئالن"

851. ھېچ شتەك لەم ديمەنە جوانتر نيە، موفتەك بەدلى پر لە
خەمەو زەردەخەنەيەكى لەسەر ليوان بى.

"ھاوار بازىان"

852. ناخۆشتىن ساتى ژيان، كاتەك دل ھەزى لە گريانى بەكولە،
بەلام چاوەكان فرمىسكت پى نادەن.

"د. شەرىفەتى"

853. موفى لەخۇبايى، زۆرجار بى ئەوھى ئاگەدار بى، بېرواى بەو
نامىنى ژيان چەندە كوورت و كاتىيە.

"ھاوار بازىان"

.....وتەى ناوداران.....

854. ھەموو كەس چاكا كەردى پى خوشە، بەلام ھەندىك خوازىيان سەرەتا خۇيان چاكا بىكەن پاشان ۋەلامىيان بەچاكا بدىتە ۋە ھەندىك چاۋەرپىن چاكاىان دەرھەق بىرى ۋ پاشان خۇيان جۋابى بە چاكا بدەنە ۋە، ئەۋە بەجىاۋازىى گرىنگى نىۋان مۇۋەكان دادەنرى لەم بۋارەدا، ئەگىنا سەرجم مۇۋەكان بەجۆرىك ھەزىيان لە باشبۋون ۋ چاكاىە.

"ھاۋار بازىيان"

855. ۋىستى راستەقىنە دەبىتە ھۆى دەر كەردى بىرىارىكى راستەقىنە كە دەبى ئەنجام بدى ۋ بە ئەنجام بگا.

"رۇبىنىس"

856. بەرامبەرەكتە جۆرىك نەرم بىكەۋە كە لە ئاستى داخۋازىيەكانى كەم بىكاتەۋە.

"ھاۋار بازىيان"

857. بەھا ۋ بايەخەكانى ژىانتان بگۈپن تا بەۋ پىيە ژىانتان گۆپانى بەسەردا بى.

"رۇبىنىس"

.....وتەى ناۋدازان.....

858. شۆرۈشى سىياسى، جۆرە نەخۇشىيەكە زوۋيان درانگ
پىۋىستى بە پىزىشكى دەرەكى ھەيە.

"۴"

859. ھەركات لە بىراردان توۋشى گرفت ھاتن، بزانن ھىشتا
بايەخەكانى ژياتتان بۆ روون نەبوۋەتەۋە.

"رۇيىنس"

860. يەكەم ھەنگاۋ بو پىكەيتنانى گۇرپانكارى، دەبى بزانن بەراستى
چىمان دەۋى و ئامانجىك ھەلگىرىن، پاشان لەپوۋى زانىارىيەۋە
ھەنگاۋى بۆ بنىيىن و خۇمان پىچەك بگەين.

"رۇيىنس"

861. تەنيا برسيتى و شكست دەتوانى مروۋى نەزان ھان بدا بىر لە
خۆى و دەۋرۋەرى بگاتەۋە.

"ھاۋار بازىان"

862. تەنانت شتە سەلمىتراۋەكانىش ھەم، ئەگەر خۇمان بمانەۋى
جىگەى شك و گومانن.

"رۇيىنس"

.....وتەى ئاۋداران.....

863. ئەزمۇنى ئىمە بىتتېيە لەو وشانەى بۆ بەيانکردنى ويستى
خۆمان كەلكيان لى وەردەگرين.

"رۆينسى"

864. گەلى زۆرلىكرلو و چەوساۋە حەزى لە زاننى مىژۋىيە، خۆى لە
رابرىودا دەئۆزىتەۋە، نەك داھاتوو.

"ھاۋار بازىان"

865. ئەوانەى كەم وشە دەزانن، لە بۋارى دەروونىيەۋە لاۋازن و
ئاتولن مەستى خۆيان بەباشى دەربېرن.

"رۆينسى"

866. شىكست خواردوو، لايەنكە چاۋەپى دەرفەتتىكى گونجاۋ دەكا
بۆ ئاشتى تا رزگارى بى!

"ھاۋار بازىان"

867. بۋونى ئامانچ لە ژياندا زۆر گرینگترە لەو دەستكەۋتانەى
بەشىۋەى كاتىن و تايىبەتى خۆمانن.

"رۆينسى"

.....وتەي ئاۋازان.....

868. چاۋىڭ يە بىر و باۋەپەكانتاندباخشىتنەۋە و رىكوپىكىيان
بەن.

"رۇبىنس"

869. دەرىپىنى بىرۋاپى خۇتان بە وشەى سادە و ئاسان لە
قسەکردندا، بەھونەرى وتەبىزى دادەنرى.

"ھاۋار بازىان"

870. رىگە مەدەن شتە نادروستەكانى رابىرۋوتان لە مېشكد،
ئىستە و داهاتۋوتان وىران بكا.

"رۇبىنس"

871. گرىنگ نىيە چۇن و بىر لەچى دەكەينەۋە، گرىنگ نەۋەيە چى
دەكەين، چونكە كردهۋە ھاۋكات پىنكھاتۋە لە بىر و كردار، بەلام
بىركردنەۋە تەنبايە و ناتۋانى ۋەك پىرۇسەيەكى گىشتىگر باسى بەكى.
"ھاۋار بازىان"

872. زىان زۇر ناخۇش دەۋو ئەگەر ئاگەدارى رووداۋەكان دەۋووين
پىش نەۋەى روو بدەن!

"رۇبىنس"

.....وتەى ئاوداران.....

873. تاكە رېگەى ئاسايشى ژيان برىتييه لەوەى ھەست بکەين
بەردەوام لە پېشکەوتنداين و پېش دەکەوين.

"رۆينىس"

874. مړوف کەسېکى خوښ دەوئ کە رېزى لى بگرئ، واتە زځر
سادەيە رېگەى خوښەويست کردن!

"ھاوار بازيان"

875. وشەکان توانايان ھەيە شەرپک ھەلگېرسېتن، يان ئاشتېيەک
جېگېر بکەن.

"رۆينىس"

876. کردەوہکانى مړوف چ باش و چ خەراپ ھېماى بېرکردنەوہکانى
ئەو مړوفەن، بەلام بېرى مړوف کە خوئ باسيان دەکا ناتوانئ
ھەمووجار نيشانەى جۆرى کردەوہى ئەو مړوفە بئ.

"ھاوار بازيان"

877. ئەگەر تووشى ناخوښيەکانى ژيان نەبين، ھەميشە ھەلگري
ترسېکېن، وەک ترس لە ھەمان ناخوښى.

"رۆينىس"

.....وتەى ئاوداران.....

878. زالمى راستە قىنە، ئەو زولم لى كراوھىيە كە پاش گە يىشتى
بەدەسەلات، خۇي زولم بكا و زۆردار بى!

"ھاوار بازىيان"

879. ھەمىشە ماناي سەرھكى لە ئەنجامەكاندا دەردەكەوى.

"۱"

880. پىويست ناكە گومان لە رەتكردنەوھى پىشنىيازىك بكن كە
داواي لەناو بردنى ئىوھ دەكا.

"ھاوار بازىيان"

881. خوداترس بن، بەلام لە خودا مەترسن! ترس لە دلى خۇتاندا
بى، نەك لە دىمەنى خوداي گەرەدا.

"ھاوار بازىيان"

882. خۇشپىيەكان بەيەكەوھ و بەداوي يەكترىدا مانايان نابى، خۇشە
ئەگەر دانەدانە دىن.

"ھاوار بازىيان"

.....وتەى ناوداران.....

883. مرقۇ تا نەزانى خۇي كىيە، ناتوانى بېيار بدات پىويستە كى
بى و چى بى.

"ھاوار بازىان"

884. مرقۇ زانا و ژىر، ھەمىشە ۋەبىر خۇي دىنىتەۋە كە من تەنيا
نيم، دنيا ھەموۋى ھى منە.

"ھاوار بازىان"

885. مەترسن لەۋەى روۋى راستەقىنەى خۇتان بن، بۇ خۇتان بۇين
نەك بۇ دەۋرۋوبەرتان.

"ھاوار بازىان"

886. تەنيا زانىنى ئەۋەى چى بىكەين گرىنگ نىيە، بگرە دەبى
زانىارىيەكانى خۇمان بەكرەۋە پىشان بەدەين.

"رۇينىس"

887. ژيان، برىتييە لە كىشانەۋەى وىنەكان، نەك كۆكردنەۋەى
ژمارەكان.

"رۇينىس"

.....وتەى ناوداران.....

888. ھەشتىك واتان لىدەكا شەو درانگ بخەون و بەيانىيان زوو
لەخەو ھەستەن، ئەو شتە زۆر بە گرینگ بزانن.

"رۆينىس"

889. ياسا و ريساي يارييەكان وا داپرېژن كە تەنيا خۆتان
سەرکەوتوى يارييەكە بن.

"رۆينىس"

890. ھەستەكان بگۆپن تا كەردەو ەكانتەن بگۆپى.

"رۆينىس"

891. بپيارى ئەمپۆتان دواپۆژى ئىو ەديارى دەكا، ھەروەك چۆن
ئەمپۆ بەرھەمى بپيارى دويىنى خۆتە.

"رۆينىس"

892. گرانترين زام ئەو ەيە ھەست بەكى بۆت نەكرا بەپىي بىر و
بۆچوونەكانى خۆت و بەدلى خۆت بژى.

"رۆينىس"

.....وتەي ئاۋازى.....

893. ھېچ شىتېك لە ژياندا مانايەكى تاييەتى نىيە، جگە لە مانايەى
خۆتان پىي دەبەخشن!

"رۆينىس"

894. ھەلسەنگاندنى باش، دەبىتتە ھەوينى ژيانى باش.

"رۆينىس"

895. جۆرى بىر و بۆچوونەكانى نىمە شىتېك نىن جگە لە جۆرى
لىكدانە ھەى رووداۋەكان.

"رۆينىس"

896. نەگەيشتن بە ھەندىك ئامانچ، زۆرجار دەبىتتە ھۆى سەرەكى بۆ
گەيشتن بە ئامانچىكى گرینگتر و گەرەتر.

"رۆينىس"

897. بەردەوام چاۋەپىي رووداۋى سەير و سەمەرە بگەن، چونكە
خۆتان ھەم سەير و سەمەرەن!

"رۆينىس"

.....وتەى ئاوداران .....

898. بۇ گەيشتىن بە سەرگەوتنە مەزنەكان، خۇتان بۇ بېستىنى
وەلامى "نەخىر و نابی" نامادە بکن.

"رۇبىنس"

899. ھەر رووداویك مانا و مەبەستىكى تايبەت بەخۇى لە پشته كە
دەبى سوودی لى وەرىگرین.

"رۇبىنس"

900. لای ئاین، شتە پیرۆزەكان راستن، بەلام لای فەلسەفە، شتە
راستەكان پیرۆزن.

"۱"

901. پىكەنىنى مندال ئاوازىكە بۇ ئەمپۇى، پىكەنىنى لای بۇ دواپۇژ
و پىكەنىنى پىر بەھىوای چەند سالىكى تری ژيان.

"۱"

902. من ھەكەم كرد، واتە من ھەم!

"۱"

903. لە ھەموو شتىك، شتىك بزانە و لە شتىك ھەموو شتىك بزانە.

"۱"

904. ھەزار ناتوانى ھەلبىزىرى، ھەمىشە بىزارەى خەلکانى تری
بەسەردا دەسەپى.

"ھاوار بازىان"

.....وتەى ناوداران.....

905. دوو زانا ناتوانن له ريگه ي گفتوگۆکردنه وه يه کتري فريو بدهن
و فيل له يه کتري بکهن.

"هاوار بازيان"

906. نهوانه ي نه مړو په له ده کهن، کاري روژاني پيشتريان له کاتي
خويدا نه نجام نه داوه.

"هاوار بازيان"

907. هرکس کونترولي رابردوو بکا، باشتري ده تواني فرمان
له سهر نه مړو و داهاتوو بدا.

"هاوار بازيان"

908. هه ژار و نه دار پيش چوونه بازار ده زاني چي ده وي و چي بو
ده کړي و له کوي هيه، بويه ده سته جي دهيدوزيته وه و ده يکړي،
به لام دهوله مند ماوه يه که له ناو کالاکاندا ده گه پي و په سنده ي ده کا،
پاشان ده يکړي.

"هاوار بازيان"

909. نه وه ي کتيبيکي به سوود له ناو بيا، واته پياويکي کوشتووه.
"میلتون"

910. نه گهر پياويکت فيرکرد، يه که سته فير کردووه، به لام که
نافره تيکت فيرکرد، خيزانيکت فير کردووه.

"فان هست"

.....وتەي لاوداران.....

911. ھەركەس بە خواردن تېرى نەخوارد، دوايە بە لىيسىنەوھش تېر ناخوا.

"بەزىكى"

912. ئەو پارەي لە دەستندايە، رىگەيەكە بۆ سەر بەستى و بىئ نيازبۇون، بەلام ئەوپارەي ھەولئى بۆ دەدەي تا بەدەستى بىئى رىگەيەكە بۆ كۆيلايەتى و ژىردەستە كردنى خۆت.

"زان ژان روسۆ"

913. ھەموومان دەكەوين تا ھەستىنەوھ، لە شەپدا دەشكىئىن تا سەركەوتنىكى باشتر بەدەست بىئىن، ھەروەك چۆن دەخەوين، بەلام بە ھىزىكى باشترەوھ ھەلدەستىنەوھ.

"۱"

914. ھەر دلداریيەك كۆتايىي پى ھات، لە راستيدا ھىچ رۆژىك لە رۆژان دلداری نەبووھ.

"ئەرەستو"

915. ئەي ئافرەت، ئاگەدارى ئەو پياوھ بەك دەلئى لە تۆ زياتر كەسى ترم خۆش ناوئى!

"قائىر"

916. كاتىك ئافرەت گريا، پياو بەرھەلىستىي نامىئى.

"شكسپر"

.....وتەى ئاوداران.....

917. ھەركەس رىگەيەكى دوورى بۇ ئافرەتلىك بېرى، يان
ھەلىخەلە تاوھە يان دەچى ئافرەتەكە ھەلىخەلە تىتى.

"۴"

918. ئەگەر لە سەردەمى لاويدا كات بە فيرۆ بدەى، لە سەردەمى
پىرىدا ھەمان كات بە فيرۆت دەداتەوھ.

"شكسپير"

919. ئەوھى بە توندوتىژى دەتەوئى، بە زەردەخەنەيەك دەست
دەكەوئى.

"سېۋارت"

920. كەس ناتوانى ھىندەى خۆت فيلت لى بكا.

"گرينبل"

921. ئەو رۆژەى تىيدا پى ئەكەنى، ئەو رۆژەت لە دەست داوھ.

"فەرەنسى"

922. ئەو كەسەى بەتەماى خراپەيە، بەر لە ھەموو كەسلىك خۆى
تووشى خەراپە دەبى.

"ئەلمانى"

923. دەرگەيەك مەشكېنە كە بە ئاسانى بە كليل دەبىتەوھ.

"ھەمزاۋى"

.....وتەى ئاوداران.....

924. ئىمە زۆر كەم لە شتەكان دەزانىن، بۆ نموونە لە زەوى، لە
ئىواره، لە رابردوو، لە ئىستە و لە داهاتوو.

"داروين"

925. دەنگى پىكەنىنى ئەو كەسەى شكستى ھىناو، شىرىنى
سەرکەوتن لە بەرامبەرەكەى تال دەكا.

"شكسپير"

926. دەرگەيەك دامەخە كە ناتوانى بىكەيتەو.

"۹"

927. ھەركەس لە ژياندا پەلە بكا، ئەوەى لە پاش خۆى بەجى
دەلى زۆر زياترە لەوەى دەيبات.

"۹"

928. ئەوەى رۆژىك شتىكم فىر بكا، بە درىژايى تەمەنم باوك و
كەورەى مە.

"چىنى"

929. كەسانىك كە رابردويان فەرامۆش كرىو، دەبى بگەپىنەو
ئەو سەردەم و ديسان تىيدا بژىنەو.

"جۆرج سانفاناي"

930. ئەو دارەى ئەمەق سەرى بەرزى دەگاتە ئاسمان، لە دەنگە
تۆيىكى بچووكەو شىن بوو.

"لاوتزو"

.....وتەى ناوداران.....

931. ھەركات لە دنياڤا ئافرەت و خۆشەويستيمان نەھيشت، دنيا
دەبىتە گۆرپكى ناخۆش.

"بروانگ"

932. ئەگەر ھەموو جياھان بچووك بکەيەو، ديسان ئافرەت ھەر بە
گەرەيى خۆى دەمىتتەو.

"فيكتۆر ھۆگۆ"

933. ئەوھى ھەست بکا لە ئافرەت بەھيژترە، تەنيا ئافرەتپكى
ترە.

"ھارتين"

934. ئەگەر سال ھەمووى رۆژى پشووڤان و رابواردن بووايە، يارى و
خۆشى دەبوو بە يەكەم بىزارى بۆ مەوۆ.

"شكسپير"

935. ئەوھى يەك درۆ بکا، دەبى بىست درۆى تر بکا تا بيسەلمىنى
و گومانى سەر يەكەم درۆى لا بدات.

"ئىنگليزى"

936. ھەرشتپكى نوۆ كە فيرى دەبى، كەسايەتتپكى تازەت پى
دەبەخشى.

"ئيفان تورگىنف"

.....وتەي ئاۋداران.....

937. ئەمپۇي تۆ دەبىي بە رۆژى رابردوت، بەلام مەرج نىيە سبەي
بۇ تۆ بىي بە ئەمپۇ.

"ئەدىسۇن"

938. ھەزاران رىگە بەرەو سەرکەۋتن دەپۇن، ئەگەر يەكيان بەسترا،
رىگە يەكى تر ھەلبۇزىرە و مەۋەستە.

"يۈرسىن"

939. ھەركەس مېژوو بزانى، ھەم لە رابردودا دەژى و ھەم لە
ئىستەدا.

"ئالفرد روزنبرگ"

940. ھەمىشە وا ھەست بکەن پىۋىست بوو بە شىكى زۆرتەرتان لە
ژياندا ھەبوۋايە، شايانى زياترن لەۋەي ئىستەتان.

"۱"

941. ئەگەر ھەموو بوونت بۇ يەك ئامانچ تەرخان بکەي، بى گومان
پىي دەگەي.

"۱"

942. شىكست، تەنيا و تەنيا يەك وشەيە و بوۋنى دەرەكىي نىيە.

"۱"

.....وتەي ناوداران.....

943. ھېچ كات دۆستەكانتاتان شەرمەزار مەكەن و داواي شتى زۆريان
لى مەكەن.

"۱"

944. پىويستە ھاوپىيەكت بۇ رۆژەكانى بارانى و ھاوپىيەكت بۇ
رۆژانى خۆرەتاوى ھەبى.

"۱"

945. نامەوى وەك ھېچ كەس بچم، چونكە ئەوكات من خۆم نيم!
"ھاوار بازيان"

946. بۇ نەوى بە وەلامىك بگەي، پىويستە پرسىيارىك بگەي.

"۱"

947. ھېچ كات بۇ باشبۇون درانگ نىيە.

"۱"

948. ھەندىكجار بىدەنگ بوون لە ھەزار نامۆزگارى سوود بەخشترە.

"۱"

949. ئەگەر نازارىكت ھەبوو، رىگە مەدە خۆت ھەم ببى بە نازارىك
بو سەر خەلكانى تر.

"۱"

.....وتەى ناوداران.....

950. زۆربەى دەولەمەندە گەرەكان، ھەمان قەرزدارە گەرەكان!
"۱"

951. لە ھەر سەرکەوتوویەکی ئەمڕۆ بېرسى كام قۇناغى رېگەكەت
دژوارترین بوو، دەلى: يەكەم ھەنگاوم.
"۱"

952. بۆ بەرەوپېش چوون ھىچ كات درانگ نىيە و ھىچ كاتىش زوو
نىيە.
"۱"

953. لە شكستھىنان مەترسن، لایەنیکەم رېگەيەکی ھەلەتان تاقى
کردووەتەرە.
"۱"

954. لە نىوان بېرکردنەو و کرداردا مەودايەکی زۆر نىيە، ھەر
ئىستە دەست پى بکەن.
"چرچیل"

955. مەزۇنى ئەمڕۆ بۆ بەدەستھىنانى سبەى دەژى.
"بېرناند شو"

956. كەمن ئەوانەى بەجۆرى مردن بەناوبانگ دەبن، جۆرى ژيانى
پېش مەرگە ئەگەر بە ناوبانگمان بكات.
"ھاوار بازيان"

.....وتەى ئاوداران.....

957. ئەوانەى زۆر دەلەن ناتوانىن و كاتمان نىيە، لە راستىدا ناتوان و نازانن چۆن سوود لە كات وەريگن.

"ھاوار بازيان"

958. مەن كە لە بەندىنخانەدام دەزانم ماناى نازادى و نازادىبون چىيە و چىزى لى وەردەگرم.

"رىچارى لاوئىس"

959. ئەگەر نەزان ھوى نەزانىنەكەى بزانى، ئەو بە دلتىايىيەو ژیرو زانا دەبى.

"كونوشىوس"

960. زياتر ھەز دەكەم بلىن بۆچى رىگەيان نەدا پەيكەرت بۆ ساز بکەن، نەك بەبىدەنگى پەيكەرم بۆ دروست بکەن.

"؟"

961. ئەوانەى بەگژ نازادىدا دەچنەو، تاقمىکن كە يارمەتیی گەشەدانى نازادى دەدەن.

"؟"

962. دوژمنەكەت لە رىگەى ھاوپىكانتەو نەپتىيەكانى توى بۆ ئاشكرا دەبى.

"يونانى"

963. ئافرەت دروست بووہ بۆ بېنىن نەك بۆ بېستى!

"سوفوكلى"

964. مړوف نە گوشتى دەخوړى و نە پېستى بەكاردى، واتە ھېچى نېيە جگە لە زمانىكى شېرىن.

"ەزىز نىسین"

965. ھەموو خۆشەويستىيەكەت دەرمەخە، تا ئەگەر ھەستەكانت كۆپانكارى بەسەردا ھات، لىت دىلگران نەبن.

"سوفرات"

966. بۆ ژن، يەك پياو بەسە تا لە ھەموو پياوھەكان بگا، بەلام بۆ پياو سەد ژن كەمە تا لە يەك ژن بگات.

"برنارد شو"

967. چەندان دادوەر دەناسم كە بەزولم و نادادپەرەرى بېرىار دەدەن، تەنيا بۆئەوھى بەناوبانگ بن.

"عەبدولقاسم ئەمین"

968. دايك نەيتىيى كچەكەى بۆلۆ ناكاتەوہ، چونكە خۆيشى لە تەمەنى كچەكەيدا ھەمان نەيتىيى ھەبووہ.

"مورىس گرسون"

969. دەولەمەندە پېس و چاوتنۆكەكان وەك كەر و ھېستەران، بارەكەيان زۆر و زۆوہ و خواردنیشيان كاو و جۆيە

"؟"

970. ئەگەر بەرامبەر كچىك بىزەت كىرد و كچەكە وا تىگەيشت لەوانەيه تۆ خىزم و ناسيارى بى و هيچ گومانى لەوه نەكرد ئەو بىزەيه بۆ دەربېرىنى خەز و خوشەويستىيەك بووه، بزانە كە بەپراستى پىر بوويه ولاوتىتى لە تۆدا نەماوه.

" 8 "

971. هر شه پښت که دروست دهی، بی گومان نافرته تڼی له
مشته وهه.

"وليام گلیبوت"

972. هاورپيه كات به درويه ك تاقى بكه وه، نهگر بللوى كرده وه
نه وه نه نهنسيه كانت لاي نهو باس مه كه.

“ ”

973. بىدەنگە كان بى ئۈەى ئالۋىيەك دروست بگەن، مېژۋىەكى
حوان بۇكەسابەتتى خۇيان تۆمار دەكەن.

"بىرتۇر"

974. هرکس له ناو خه لکدا نه بی، ناتوانی ناگه داری خه لک بی و له سهو ژبانه یادی.

"هاوار بازیان"

.....وتەي ئاوداران.....

975. زۆر ئاسانە بە نەھامەتى و ناخۇشىيەكانى خەلگانى تر پى
بەكەنى، بەلام نازايەتى و جوامىرى لەوۋەدايە ئەگەر ئەو ناخۇشى و
گرفتانه تووشى خۆت ھاتن، ديسان بىتوانى پى بەكەنى و بە گالتەوۋە
شەپى كىشەكان بەكى.

"۱"

976. ژن لەپياو پاكترە، چونكە ژن خيانەت بەپەيمان شكىتى
دەزانى، بەلام لاي پياو جۆرىك سەرکەوتنە.

"ئوگن سىرس"

977. كۆپەكەم كۆپمە تا ئەو كاتەى ژن دىنى، بەلام كچەكەم كچمە
بەدرىزايىي ھەموو تەمەنى.

"نوسەرتكى سگۆتلەندى"

978. زۆر گرینگ نىيە خەلك متمانەت پى دەكەن ياخۇنا، گرینگ
ئەوۋەيە خۆت لەگەل خۆتدا راست و خاوەن بپوا بى.

"۱"

979. لە جىھاندا تەنيا يەك كەس ھەيەكە لە ژن باشتى بى، ئەويش
دايكە !

"شامسى"

.....وتەى ناوداران.....

980. لەسەرخۆ و بە ھىمنى ھاوپى پەيدا بکە، ئەگەر ناچارىش بووى
ھەر بە لەسەرخۆى و ئارامى بىيانگۆرە.

"فرانکلين"

981. مەرف سەيرە، لە خوشىيەکاندا دەگرى، بەلام لە
ناخوشىيەکاندا پى ناکەنى!

ح
"بايكون"

982. مردن لەگەل راستىدا باشترە لە ژيان لەگەل درۆدا.

"ئەرەستۆ قاليسى"

983. ھەولە فەيزىيونى ھەموو شتەك بەدە، تەنانەت ئەگەر لە
دوژمنەكەشت بى.

"نوسەرئەكى ئەلمانى"

984. لە ھەر جار كە وتندا، ئەزموونىك بۆ چىتر نەكەوتن بەدەست
بىنە.

"ھاوار بازىان"

985. شەرمکردنى پىاو ئەگەر لە جىگەى خۆيدا نەبى، نىشانەى بى
دەسەلاتىيە.

"وتەيەكى عەرەبى"

986. گوئى لە زانايەك بگىرى زۆر باشترە لەوەى قسە بۆ نەزانىك
بکەى.

"دیل کارنگى"

.....وتەي ئاوداران.....

987. خۆشەويستىيى لاوان لە قوولايىيى دليانەوہ نيبە، بگرە تەنيا لە چاويانەوہيە.

"شكسپير"

988. خۆشەويستىيى زۆر شتى پى دەكرى، بەلام دارايىيى و سامان ھەموو شتى پى دەكرى.

"نووسەرئىكى فەرەنسى"

989. نەزان دوزمنى خويىيى، ئيتەر ناتوانىيى بىيى بە ھارپىيى يەككىيى تر. "ئەرەستو"

990. ناخۆشترين خەفەت لە كاتى ناخۆشيدا ئەوہيە، ديمەنى رۆژە خۆشەكانى رابردوومان بەياد بيئەوہ.

"دانته"

991. نابى ھەرچى دەيزانى بيلئىيى، بگرە دەبىيى بزانى چى دەلئىيى. "كلوديوئس"

992. تەنيا رۆژانى سەختى شەپە دەتوانى نەتەوہ و گەلان بە ئاگە بيئيتەوہ.

"لۆرە ولتۆن"

993. پەيگەر لە بەفر دروست دەكەين و پاشانيش گلەييمان ھەيە كە بۆچى وا زوو دەتويئەوہ!

"سقورات"

.....وتەي ئاۋداران.....

994. پىئوسىتە زىمانى بىزە لە فرمىسك فىر بىن، چونكى ژيان ھەموۋى
بىزە و فرمىسكە.

"۴"

995. پىاۋان دەلىن زانست ھىزە، بەلام ژنان دەلىن جوانى
بەھىزترە.

"شىللىن"

996. ئۆزجار ھىواكانمان ۋەدى نايەن، لە ھەموۋانىش خەراپتر
ئەۋەيە ھىواكانمان بەردەوام لە ئۆزبۈۋندا بن.

"شكسپىر"

997. تۆ خۆت جوان بە، جىھان بە جوانى دەبىنى.

"ئايا ئەبومازى"

998. فرمىسكى مىندال سەرەتا پارانەۋەيە، ئەگەر ۋەلامى خۆى
ئەدەيتەۋە دەبى بە ئەرك و فەرمان لەسەرت.

"روسۆ"

999. يەكەم خۆشەۋىستى لەلاى پىاۋ شەرەمە، بەلام لەلاى ئافرەت
بوتىرىيە.

"فىكتۇر ھۆكو"

1000. ھەموۋكەس دوزمەنكەى خۆى بە شەپخواز و دورۇ لە ئاشتى
ئاۋ دەبا.

"نوۋسەرتكى ئىنگلىزى"

